

NÁRODNÍ ARCHIV V ROCE 2015

EVA DRAŠAROVÁ

Úvod

V roce 2015 poprvé výrazněji vstoupil do oboru archivnictví fenomén státní služby. Jako poslední členská země Evropské unie jsme splnili povinnost zákonné úpravy k řízení lidských zdrojů ve státní správě. Implementace Strategického rámce rozvoje veřejné správy pro období 2014–2020 tímto aktem postoupila významnou měrou dále.

Ozvučky této národní strategie doléhají do Národního archivu povětšinou velmi tlumeně. Závisí často pouze na zájmu managementu, zda se touto tematikou bude prvoplánově zabývat. Ve strategickém cíli č. 1 Modernizace veřejné správy by mohly být přínosné nástroje procesního modelování agend a jejich standardizace, vždyť o obdobný přístup, ovšem s dalšími racionalizačními efekty a přidanými hodnotami jsme se před nedávnem pokusili v inovačním programu Beta Technologické agentury pro agendu státního občanství v její komplexnosti napříč všemi orgány veřejné správy. Také řízení kvality, aplikace metod s tím souvisejících, srovnávání výkonu a hodnocení se prozatím začíná uplatňovat v řízení bezpečnostního výzkumu příslušným odborem Ministerstva vnitra i ze strany orgánů Ministerstva kultury. Velmi bychom přivítali snižování regulatorní zátěže uvnitř veřejné správy. Zdá se, že tendence navzdory strategickým deklaracím směřují zcela opačným směrem. Zejména v oblasti rozpočtování a účetnictví státu a s tím spjatého výkaznictví. Také nekoordinované úkolování výkazy a rozbory z nejrůznějších složek resortu Ministerstva vnitra, v kombinaci se známými povinnostmi od Ministerstva financí a Českého statistického úřadu, v kumulativní podobě a v krátkém (často nereálném) časovém okamžiku, zejména z oblasti práce a mzdy, vedou až k zahlcení a nemožnosti splnit požadované.

Strategický cíl č. 2 Revize a optimalizace výkonu veřejné správy v území se dotýká i stability a územní kompetence sítě státních archivů. Strategický cíl č. 3 Zvýšení dostupnosti a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím nástrojů e-Governmentu plně souzní s úkoly a potřebami archivářů a Národní archiv je v implementačním plánu zařazen v projektovém okruhu e-archivace a poněkud zmatečně a duplicitně v části e-kultura projektem Národní digitální archiv. Strategické plány a střednědobé priority Národního archivu se tudíž zrcadlí v plánech dobudování funkčního rámce e-Governmentu; rozšíření, propojení a konsolidace datového fondu veřejné správy

a jeho efektivního a bezpečného využívání dle jednotlivých agend i na principu „open data“; dobudování informačních a komunikačních systémů veřejné správy a realizace bezpečnostních opatření podle zákona o kybernetické bezpečnosti. Výstupy a výsledky dopadají na dochování a kvalitu informací v podobě dokumentů, které mají státní archivy, resp. Národní archiv v případě elektronických dokumentů vybraných za archiválie, za povinnost uchovat. Realizace plošně využitelného, jednotného, státem garantovaného a v rámci Evropské unie interoperabilního systému elektronické identifikace, autentizace a autorizace dle nařízení Evropské unie e-IDAS (Electronic Identification and Signature) se též odrazí v metadatech do archivu předávaných dokumentů. Nese i konkrétní potenciál pro další zkvalitnění služeb ve využívání archivních informací dálkovým, portálovým způsobem.

Profesionalizace a rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě dle posledního, strategického cíle č. 4, se může projevit teprve následně po postupné implementaci všech nástrojů a procesů zákona o státní službě včetně inovovaného jednotného systému vzdělávání. Prozatím máme za sebou stabilizaci strukturální a zejména personální na základě tzv. první a druhé systemizace.

Elektronické úřadování stále bohužel s sebou nese výrazné poruchy v páteřním informačním systému příslušného úřadu – ve zvládnutí úřadovat za pomoci elektronické spisové služby. Korekce musí přijít od managementu příslušného orgánu státní správy i v jeho vlastním zájmu. Zásada „Tří E“ – hospodárnosti, účelnosti a účinnosti je totožná s dávno známou povinností konat jako dobrý hospodář a platí pro všechny. Výchozí ze strany archivu formou kontrol a pokud není příliš kvantitativně uplatnitelná. Semináře pro vrcholné řídicí složky ministerstev a ústředních úřadů se v této záležitosti setkaly s velmi dobrým ohlasem. Dozvuky analogového systému spisové služby se projevují v neustálém tlaku na ukládací prostory archivu, které se již dostávají do režimu omezené dostupnosti.

Další požadavky na dostupnost a kvalitu zejména personálních zdrojů generují staronové agendy v archivu – tzv. třetího odboje, tzv. církevních restitucí, státního občanství a zjišťování národnosti (zde zejména s migrací ze Zakarpatí na Ukrajině). Navzdory modernizačním postupům i digitalizaci vstupních dat tak stále zbývá relativně malý prostor pro zpracování za účelem zpřístupnění a využívání archiválií, zejména těch, které vznikly jako dokumenty u státních úřadů po roce 1945.

V kmenových i servisních činnostech Národního archivu je možné pozorovat kromě rozvojových, ba paradigmatických úkolů v oblasti předarchivní péče, setrvalé trendy a postupný, nepřekotný vývoj. Naplňuje se každodenní poctivou prací všech zúčastněných – archivářů, restaurátorů, knihovníků, IT specialistů, ekonomického i provozního personálu.

Personální podmínky

V roce 2015 bylo v Národním archivu systemizováno celkem 156 pracovních míst. Nejvýraznější změnou personální situace archivu byla aplikace zákona

č. 234/2014 Sb. o státní službě. K 1. 7. 2015 došlo k tzv. překlopení celkem 84 pracovníků do státní služby, celkem 72 pracovníků zůstává v režimu zákoníku práce. V návaznosti tuto skutečnost složila většina zaměstnanců dne 15. září 2015 služební slib do rukou ředitelky archivu. U vedoucích pracovníků došlo k tomuto aktu již na počátku července. Mimo státní službu zůstává oddělení péče o fyzický stav archiválií, knihovna, převážná část servisních profesí v oddělení provozně ekonomickém a oddělení foto-, fono- a kinodokumentů a práce s veřejností. V archivních odděleních jde pouze o jednotlivce.

Stejně jako v minulých letech pracovala i v roce 2015 v Národním archivu celá řada externích pracovníků, kteří se podíleli jak na pomocných pracích, tak na některých agendách (především v oddělení fondů státní správy 1945–1992). V Národním archivu absolvovalo archivní praxi celkem šest studentů (studenti Filozofické fakulty UK, Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové a v rámci programu Erasmus i Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě).

Výraznou změnou v souvislosti se zákonem o státní službě prochází oblast vzdělávání pracovníků archivu. Individuální zvyšování kvalifikace bakalářským, magisterským či doktorským studijním programem pokračovalo beze změn. V roce 2015 dokočili dva pracovníci doktorské studium, Benjamin Bartl na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze a Jan Kahuda na Filozofické fakultě UK.

Celkové množství uložených archiválií

K 31. 12. 2015 spravoval Národní archiv ve své základní evidenci celkem 1 980 archivních souborů v rozsahu 127 464,33 bm (oproti stavu k 31. 12. 2014 se jedná o nárůst o 35 archivních souborů a 740,18 bm). Digitální velikost souborů spravovaných pouze v elektronické podobě činila 3 433 065 MB. Z uvedených 1 980 archivních souborů bylo celkem 1 920 souborů (122 740,99 bm, 3382350 MB) evidováno jako soubory v přímé péči archivu, 56 souborů (4 683,59 bm, 50 715 MB) bylo uloženo na základě depozitní smlouvy a 4 archivní soubory (39,75 bm) byly na základě smlouvy uloženy mimo archiv. V roce 2015 bylo provedeno celkem 1 173 aktualizací evidenčních listů Národního kulturního dědictví. Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2015 zapsáno celkem 6 archivních pomůcek, zrušeny byly 2 archivní pomůcky.

V základní evidenci NAD archiválií uložených mimo archivy a kulturně vědecké instituce evidoval Národní archiv k 31. 12. 2015 celkem 4 archivní fondy o celkové metrāži 9,72 bm.

Do evidence vnějších přírůstků a úbytků bylo zapsáno celkem 148 vnějších změn uskutečněných v roce 2015 (tj. o 33 méně než v roce 2014). Celkem bylo evidováno 147 přírůstků (133 přírůstků výběrem a 14 přírůstků delimitací) a 1 úbytek (úbytek delimitací).

K 31. 12. 2015 měl Národní archiv ve své péči celkem 1 národní kulturní památku a 25 archivních kulturních památek.

Výběr archiválií ve skartačním řízení

Celkový počet veřejnoprávních původců v péči archivu byl na konci loňského roku 307. Archiváři oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů provedli v roce 2015 výběr ve skartačním a mimo skartační řízení celkem u 69 veřejnoprávních původců. Celkem při těchto řízeních sepsali 169 protokolů. Počet protokolů mimo skartační řízení se téměř nezměnil oproti předchozím létům a činil 5 protokolů, tedy pouze o jeden méně než v roce 2014.

V roce 2015 bylo vybráno u celkem 68 veřejnoprávních původců při vyřizování 164 skartačních řízení celkem celkem 673 bm archiválií.

Positivně je možné nazírat již několik let pokračující trend snižování počtu skartačních návrhů, kde se navrhuje pouze dokumenty ve skupině S: v roce 2013 jich bylo 54, v roce 2014 jich bylo 39 a v roce 2015 pouze 23 návrhů zaslaných Národnímu archivu celkem od 23 veřejnoprávních původců. Přitom však část uvedených původců navrhovala v roce 2015 do skartačního řízení i dokumenty skupiny A. V roce 2015 pokračoval další žádoucí jev – podstatné zvýšení množství zničených dokumentů na základě trvalých skartačních souhlasů na celkem 814,5 bm (oproti 550 bm v roce 2014) a opět od 3 původců.

Mimořádně rozsáhlá a dlouhodobě probíhající skartační řízení provádělo oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů v roce 2015 u Ministerstva vnitra (27 protokolů, 268 bm navržených dokumentů), Ministerstva kultury (2 protokoly, 72 bm navržených dokumentů), Ministerstva zdravotnictví (1 protokol, 35 bm navržených dokumentů), Ministerstva spravedlnosti (5 protokolů, 260 bm navržených dokumentů), Vrchního soudu (2 protokoly, 349 bm navržených dokumentů), Státní energetické inspekce (1 protokol, 56 bm navržených dokumentů), Úřadu vlády ČR (2 protokoly, 34 bm navržených dokumentů), Správy uprchlických zařízení MV (1 protokol, 50 bm navržených dokumentů), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (3 protokoly, 92 bm navržených dokumentů), Ministerstva životního prostředí (3 protokoly, 55 bm navržených dokumentů), Ministerstva práce a sociálních věcí (5 protokolů, 123 navržených dokumentů), Vězeňské služby (41 protokolů, 782 bm navržených dokumentů) a u Ředitelství silnic a dálnic ČR (3 protokoly, 90 bm navržených dokumentů).

Ke stávajícím 18 trvalým skartačním souhlasům pro 11 veřejnoprávních původců vydal Národní archiv v roce 2015 jeden nový pro Ministerstvo vnitra, jeden trvalý skartační souhlas nebyl udělen.

V roce 2015 převzal Národní archiv celkem 69 GB elektronických archiválií, z to 6 ve skartačním řízení a 63 mimo skartační řízení u 10 původců v péči Národního archivu.

Zvláště rozsáhlé a složité konzultace k aktuálním otázkám spisové služby byly vedeny ke spisovým normám, k ERMS, ke spisovým rozlukám atd.

Kromě individuálních konzultací s jednotlivými původci pořádalo oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických

dokumentů již od listopadu 2014 metodické semináře k aktuálním otázkám spisové služby pro veřejnoprávní původce v péči Národního archivu, kde byli zástupci původců a dodavatelů jejich elektronických systémů spisové služby (eSSL) seznamování s aktuálními problémy spisové služby vykonávané v elektronické podobě, se skartačním řízením dokumentů evidovaných v eSSL a s přejímkami do digitálního archivu, s metodickým návodem pro kontrolu výkonu spisové služby, častými poruchami spisové služby a dalšími otázkami.

Oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů se podílelo ve spolupráci s Ministerstvem vnitra na přípravě a realizaci setkání vedoucích zaměstnanců všech ministerstev a Úřadu vlády ČR, odpovědných za výkon spisové služby, které se konalo v listopadu 2015 pod názvem Skolióza páteřního informačního systému úřadu.

Oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů také uspořádalo 16. 9. 2015 koordinační setkání metodiků státních oblastních archivů a Národního archivu k problematice skartačního řízení z elektronických systémů spisové služby a k problematice rozvoje Národního digitálního archivu (NDA).

Dále oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů kontrolovalo výkon elektronické spisové služby u čtyř veřejnoprávních původců - Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva průmyslu a u Ministerstva zdravotnictví. Kontroly byly provedeny podle Metodického návodu pro kontrolu výkonu spisové služby vedené prostřednictvím elektronického systému spisové služby u veřejnoprávních původců, vydaného Ministerstvem vnitra.

Výběr archiválií mimo skartační řízení

Rok 2015 přinesl Národnímu archivu zásluhou oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek 56 přírůstků (151,86 bm a 7474 evidenčních jednotek/EJ), z toho 34 přírůstků (64,1 bm, 456 EJ) se vztahovalo k osobním fondům nebo rodinným archivům (k 31 archivním souborům). Rok 2015 tak náležel k rokům úspěšným (výsledky zkresluje fakt, že se několik přírůstků nepodařilo před koncem roku vzít do evidence). Dne 23. 10. 2015 byl do evidence oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek zapsán jubilejní, 1000. přírůstek.

Celkem 31 přírůstků výběrem se vztahovalo k již existujícímu archivnímu souboru. V 18 případech byl na základě přírůstku výběrem vytvořen nový archivní soubor. Delimitací byly vytvořeny 2 nové archivní soubory a přibýlo 5 přírůstků k existujícím archivním souborům.

Na rozdíl od roku 2014 se uskutečnily i přejímky archiválií právnických osob. V rámci předarchivní péče oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek kontinuálně pokračovalo v kontaktu s našimi původci, jako jsou např. Archiv Židovského muzea, Česká archivní společnost, Československá obec legionářská,

Český červený kříž, Český olympijský výbor, Český svaz bojovníků za svobodu, Junák, Konfederace politických vězňů, Polský klub v Praze, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Slovanský výbor ČR, Společnost Jana Masaryka, Společnost Ludvíka Svobody, Syndikát novinářů ČR – kulturní klub, Svaz českých a moravských výrobních družstev, YWCA v ČR aj.

Do Národního archivu byly přejaty archiválie České archivní společnosti, České stomatologické komory, Českého svazu orientačních sportů, Českého svazu ochránců přírody, Českého volejbalového svazu, Českého červeného kříže, Nadačního fondu pro sociální a zdravotní výpomoc bývalým politickým vězňům. Poněkud smutná byla přejímka archiválií YWCA, která v roce 2015 ukončila svou činnost v České republice. V několika případech se uskutečnily přejímky archiválií již zaniklých subjektů např. MONA nakladatelství a vydavatelství Českého svazu žen, Rodopisné společnosti československé, Společnosti pro soudobou dokumentaci, Spolku pro chemickou a hutní výrobu, University 17. listopadu, Ústřední politické školy Socialistického svazu mládeže Seč.

Z politických stran je oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek v pravidelném kontaktu především s archivem ČSSD. Do finálního stádia zde spěje akreditace jejich nově vybudovaného depozitáře v Hradci Králové. U ČSSD proběhla rovněž dvě skartační řízení. Úspěšně pokračovala spolupráce s profesními komorami zřízenými zákonem.

Od svého vzniku v roce 1996 se oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek systematicky zaměřuje na získávání osobních fondů významných představitelů politického a společenského života. Díky vzrůstajícímu respektu, který Národní archiv v této oblasti získal, založenému na vysoké odbornosti, spolehlivosti i na trpělivě budovaných vztazích s původci a držiteli archiválií osobní a rodinné provenience, a to bez ohledu na jejich politickou orientaci, se může archiv pyšnit stále rozmanitější kolekcí osobních fondů.

Je potěšující a zavazující, že naše akviziční aktivity se těší uznání v odborné i širší veřejnosti. V roce 2015 bylo k osobním fondům převzato a zaevidováno celkem 35 přírůstků k 31 archivním souborům. Konkrétně je možno upozornit na osobní archivy čelných politiků: Ing. Karla Hoffmanna, CSc., Ing. Ivana Dejmalu, RSDr. Vladimíra Kolmistra.

V uplynulém roce jsme pokračovali rovněž v přejímkách osobních archivů prof. JUDr. Zdeňka Jičínského, DrSc., Karla Kreibicha, prof. Ing. Karla Löbla, DrSc. a Marie Kaplanové. Zahájili jsme také přejímku písemností bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše.

K cenným akvizicím loňského roku patří i archiv Jana Zajíce, studenta, který se upálil na protest proti okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy v den 21. výročí komunistického převratu v únoru 1948. Tato přejímka se zároveň stala v říjnu 2015 jubilejním tisícím přírůstkem v devatenáctileté působnosti oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek.

Významný přírůstek uplynulého roku představuje archiv Blahoslava Hrubého a jeho manželky Olgy Hrubé, kteří náležejí k výrazným osobnostem z řad krajanů žijících v USA. Spolupráce se zahraničními Čechy byla zúročena získáním archivů představitelů krajanského hnutí v zahraničí. Převzali jsme mj. archiv Anny Machové (činnice krajanského hnutí v Kanadě, spolupracovnice BBC v Torontu) a Arnošta Jokla (významný představitel krajanského spolkového hnutí ve Švýcarsku). Vedli jsme jednání o získání archivu Juraje Slávika, bývalého ministra vnitra a představitele československého exilu a koncem roku se nám dostalo nabídky převzít osobní archiv emeritního presidenta Společnosti pro vědy a umění v New Yorku Miloslava Rechčíglu Jr.

Naše archivní soubory významně obohatily přejímky osobních fondů příslušníků československého odboje – Karla Prášila, ruského legionáře a člena odbojové skupiny Obrana národa na Slánsku, příslušníků 1. čs. armádního sboru v SSSR Kurta Markoviče (Markowicze) a Bernarda Vlčka (Wlczka) a Františka Veitla, příslušníka 311. čs. bombardovací perutě RAF.

Významnou akvizici loňského roku představuje rovněž osobní archiv hudebního skladatele, sbormistra, dirigenta a hudebního vědce a pedagoga PhDr. Václava Smetáčka.

Zpracování archiválií

Zpracování archiválií probíhalo v souladu s dlouhodobým plánem, aktuálními potřebami, ale i v rámci reálných časových možností, které každá z vnitřních organizačních jednotek archivu této činnosti mohla věnovat. Pokračoval rovněž trend zpracování několika kmenových fondů za spolupráce pracovníků několika oddělení.

V oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí (I. oddělení) šlo především o fond Ministerstvo financí (fond IV. oddělení), dále o vlastní fondy Řád Augustiniánů – Velkostatok Stránka (ve spolupráci se zaměstnankyní Strahovské knihovny Hedvikou Kuchařovou), Ústřední archiv Českobratrské církve evangelické (ve spolupráci s pracovníci tohoto archivu Evou Fialovou), Archiv pražského arcibiskupství – recepta (revize) a České gubernium – Militare (zpracování dodatků). Stejně jako v minulých letech pokračovalo zpracovávání Evidence dochovaných vyobrazení šlechtických erbů v nobilitačních spisech Česká dvorská kancelář. Za pomoci externí pracovnice se realizovala konverze inventáře fondu Nová manipulace do databáze. Pro projekt Monasterium bylo dokončeno zpracování metadat z fondu České gubernium – listiny. V oblasti katastrálních fondů probíhaly ve spolupráci s Českým úřadem zeměměřičským a katastrálním dle potřeby opravy metadat fondu Stablní katastr-Indikační skicy.

Zpracování archiválií tvořilo stejně jako v minulých letech i v roce 2015 páté činnosti oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918 (II. oddělení). Dle schváleného plánu práce pokračovali pracovníci oddělení v několika dlouhodobých úkolech. Nejdůležitějším zůstává analytické zpřístupnění fondu České mís-

todržitelství – všeobecné po jednotlivých signaturách. V roce 2015 se pracovalo na signaturách: Sign. 9–10 (zemský výbor, volby, šlechtické nadace, stavovský archiv), Sign. 12 (zemědělství), Sign. 21–25 (vysoké školy), Sign. 26–29 (obecné a střední školy). Pozornost byla věnována i fondům: Ministerstvo železnic – departement II, Staré montanum – signatura 5 a Nejvyšší soudní a kasační dvůr Vídeň.

Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 (III. oddělení) z důvodu časově náročných agend i jiných úkolů utlumilo práce na prohloubeném inventáři fondu Prezidium ministerstva vnitra (dř. fond SÚ MV ČR č. 225). Rovněž zpřístupnění fondu Úřad říšského protektora (dř. fond SÚ MV ČR č. 114) se oddánilo. V rámci dlouhodobého projektu katalogizace protokolů schůzí vlád z fondu Prezidium ministerské rady je dokončován poslední Katalog a rejstříky k protokolům schůzí 17. československé vlády (červenec 1937 – září 1938). Reinventarizoval se fond Okupační vězeňské spisy. V rámci studentské praxe byla dokončena reinventarizace spisů převzatých před třemi roky z Vojenského historického archivu a vznikla dílčí část fondu Zemské četnické velitelství, Praha – státněbezpečnostní a vojenské záležitosti. V roce 2015 probíhalo také zpracování fondu uloženého v oddělení fondů státní správy z let 1945–1992 Ministerstvo financí II, Praha (písemnosti sekretariátu ministra). Pro potřeby úřední agendy byly podrobně zpracovány materiály uložené chronologicky v inv. č. 612 – oddělení XIII-2 – zemědělské osidlování pohraničí z fondu Zemský úřad, Praha – Zemský národní výbor, Praha Dále byl uspořádán (abecedně seřazen) spisový materiál požadovaný badateli k otázce invalidů z období 1. světové války uložený ve fondu Státní úřad pro válené poškozence v Praze.

Oddělení fondů státní správy 1945–1992 (IV. oddělení) pokračovalo s vedením projektu zpracování části fondu Ministerstvo financí II. – prezidium a sekretariát ministra z let 1945–1969. Bylo dokončeno slučování dvou paralelních signaturních řad do jedné, pokračuje překrabování spojené se závěrečnou kontrolou zpracovaných částí. Ve fondu Federální ministerstvo paliv a energetiky (právní oddělení) bylo kompletně nově adjustováno 347 kartonů a zaneseno do databáze včetně rejstříků. Fond Československé závody sklářské byl převeden do databáze, celkem 310 kartonů včetně rejstříků. Ve fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – Antonín Novotný - tajné bylo zpracováno a uloženo do programu 78 kartonů z tohoto fondu, byla započata práce na rejstřících. V roce 2015 byly fakticky dokončeny práce a inventář fondu ÚV KSČ – Kancelář tajemníka Miloše Jakeše (1970–1989). Průběžně probíhala revize zemědělsko-lesnických fondů a vyhotoveny dílčí pomocné evidence k částem fondů. Ve fondu Fond národní obnovy byly pro zjednodušení nahlédací agendy roztříděny a seřazeny konfiskační karty podle katastrálních území v rámci Brna (9 kartonů). Byly vyhotoveny jmenné rejstříky ke státoobčanským spisům ve formátu xls ve fondu Ministerstvo vnitra II – registratura. Pokračovalo vyhotovení soupisu k fondu Státní soud Praha. Soupis obsahuje podrobné údaje o odsouzených včetně délky trestu, složení senátu, souvisejících

prokurátorech apod. Soupis byl prezentován v příspěvku „Činnost Státního soudu“ na konferenci Činnost Státního soudu a úlohy Ministerstva spravedlnosti při politické perzekuci pořádané Národním archivem ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a Ústavem pro studium totalitních režimů. Ve fondu Ministerstvo spravedlnosti ČSR bylo seřazeno abecedně 100 kartonů osobních spisů soudců (řazení osobních spisů soudců tímto bylo dokončeno) a byl vytvořen předběžný soupis k 31 kartonům skupiny mimořádné lidové soudy tohoto ministerstva. Ve fondu Ministerstvo školství a kultury – část osobní spisy/II. řada bylo abecedně uspořádáno 9 kartonů a současně k nim byl pořízen jmenový soupis, celkem bylo podchyceno 826 jmen osob včetně jejich data narození a povolání. Ve fondech Generální prokuratura ČSR, Generální prokuratura ČSSR a Generální prokuratura Praha byly vyříděny a zmanipulovány zápisy ze schůzí kolegii.

Pracovníci oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondu státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů prováděli hrubé uspořádání fondu Státní zemědělské a potravinářské inspekce, hrubé pořádání a kompletace přejímek Ministerstva životního prostředí – delimitace do třech fondů, fondu Správa železniční dopravní cesty s. o. – jednotlivé fondy jednotek požární ochrany – Břeclav, Brno, Č. Budějovice, Liberec, Ostrava, Praha, Přerov a Ústí n/Labem a Hasičská záchranná služba – ředitelství Praha; fondu Český telekomunikační úřad, fondu Státní úřad pro jadernou bezpečnost, fondu Závodní výbor odborového sdružení železničářů – Centrum dopravního výzkumu Brno, fondu Centrum dopravního výzkumu; fondu Úřadu vlády ČR, fondu Český úřad zeměměřický a kartografický, fondu Státní úřad inspekce práce, Ministerstvo spravedlnosti – odbor odškodňování, fondu Design Centrum. Na rozdíl od roku 2014 bylo k této činnosti využito také externích pracovníků.

V oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek, s ohledem na jiné úkoly, zejména probíhající rozsáhlé digitalizační projekty a nárůst badatelských požadavků i úkolů v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií, nebyla oblast zpracování archiválií v roce 2015 příliš preferována. Přesto se dařilo pokračovat alespoň v některých dlouhodobých úkolech a částečně i reagovat na potřeby aktuální. Pokračovaly práce na zpřístupnění několika částí složitěho fondu Rodinný archiv toskánských Habsburků: fondové části Ferdinand IV. (tvorba definitivního dílčího inventáře korespondence), Ludvík Salvátor (revize záznamů a definitivní úprava inventáře), Petr Leopold (revize inventárního seznamu a tvorba rejstříků). S využitím institucionální podpory bylo pokračováno v třídění dílčí části Fotografie. Práce pokračovaly na zpřístupnění Sbírký map a plánů (jmenovitě části Sbírký montánních map). Na zpracovatelském projektu fond Československý svaz mládeže – ústřední výbor pracoval v roce 2015 pouze kolega z 2. oddělení, který dokončil zpracování písemností pionýrského oddělení ÚV ČSM.

Pokračovaly i práce na zpřístupnění osobních fondů Tigrid Pavel, Provozničkova Marie a Machotka Otakar. Zpracovávaly se dodatky II k fondu Sudetoněmecká strana, dílčí inventář bude na začátku roku 2016 konečně předložen ke schválení.

Inventarizuje se fond Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát. Průběžně probíhalo zpracování přírůstků do otevřených sbírek. Inventárně byly podchyceny práce z posledního ročníku soutěže vzpomínkových, dokumentárních a historických prací Českého svazu bojovníků za svobodu. U řady přírůstků proběhlo jejich hrubé třídění a základní soupis. Větší časovou dotaci si vyžádaly tyto práce například u krajaňských souborů převzatých od krajanů ze Švýcarska a dále u fondů Československý červený kříž, Hoffmann Karel, Holec Josef, Hrubých Blahoslav a Olga, Jakeš Miloš, Matouš Milan, Mezinárodní svaz studentstva, Pecháček Pavel, Rodopisná společnost, Smetáček Václav, Svobodová Amálie ad.

Významná pozornost byla věnována digitalizačním pracem, zejména kontrole snímků před zpřístupněním na webovém portálu. Sbírký staničních kronik a soubory Ruské a ukrajinské spolky a organizace a Komitét pro umožnění studia ruským a ukrajinským studentům v ČSR budou badatelé využívat již dálkovým způsobem. Pokračovala příprava k digitalizaci fondu Ukrajinské muzeum v Praze. Ve spolupráci s externími subjekty byly ukončeny některé práce v rámci mezinárodních projektů ENArC (nyní projekt Community as Opportunity, nositel projektu spolek ICARUS) a Imago Tusciae. V roce 2015 byla zahájena digitalizace fondu Rodinný archiv Metternichů – Acta Clementina.

V 8. oddělení, útvaru pro správu foto-, fono- a kinodokumentů byly v roce 2015 ukládány záznamy a reprodukce do databáze následujících archivních souborů: Chalupníček Miroslav, ak. arch. (dokončeno uložení metadat do databáze, celkem 8 692 záznamů). Zpracování rozsáhlého fondu Fotoarchiv ČTK 1919–1939 bylo dokončeno již v minulém roce. Byl schválen manipulační seznam 2. typu, který existuje pouze v elektronické podobě, a to z důvodu velkého rozsahu. Digitální reprodukce jsou k dispozici v intranetu, avšak dosud nebyl uspokojivě vyřešen export dat do badatelna.eu. Archivní soubor Fotoarchiv K. H. Franka byl z velké části zkatalogizován již v roce 2014, avšak zpracovatel zjistil, že k tomuto souboru se váží ještě další nezpracované dodatky, a proto se rozhodl je do souboru zapracovat. Při jejich zpracování se podařilo do značné míry rozklíčovat původ sbírky a genezi zrušené sbírky Fotodokumentace, do které fotoarchiv K. H. Franka původně patřil. Celkový rozsah činí 5 186 zpracovaných snímků na papírové podložce, 15 fotoalb, 4 pohlednice, 1 tisk po roce 1800.

Ke zpracování archivního souboru Henlein Konrád 1935–1945 bylo přikročeno ze dvou důvodů. Tím prvním je fyzický stav kinofilmů, z nichž se výhradně skládá a druhým důvodem je historická hodnota obsahu – zachycuje činnost SdP od roku 1935. Pořádací/inventarizační či spíše katalogizační práce probíhají nárazově vzhledem k tomu, že jsou zcela závislé na výstupech z digitalizace (náhledy).

K novému zpracování a digitalizaci souboru Druhá světová válka 1939–1945 jsme přikročili po důkladné úvaze. Původní neuspokojivý stav zpracování se značnými věcnými chybami komplikoval práci nám i badatelům. Archivní soubor je badateli velmi často žádán a jeho fyzický stav není dobrý. V současnosti je naskenováno a zkontrolováno 24 kartonů (šanonů), tj. asi třetina fondu.

Archivní soubor Svaz Čechů z Volyně – Žatec obsahuje celkem 1 420 fotografií a 20 pohlednic, které zachycují život na vesnici, dále skupinové a rodinné fotografie, portréty. Soubor je dílčí součástí fondu s archivní pomůckou, která však potřebám zpracování fotografických archiválií nevyhovuje. Vzhledem k tomu, že soubor obsahuje mj. deskové negativy, bylo přikročeno k jejich digitalizaci. Ta byla dokončena koncem roku 2015.

Soubor fotografií a negativů Sbírká Rok 1968 převzal archiv na počátku 90. let z Ústavu marxismu-leninismu. Opatřen byl pouhým soupisem, který pro badatelské využívání zcela nedostačoval. Nadto byl doplňován průběžně o nově „nalezené“, přejaté či zakoupené přírůstky. Dosavadní stav byl již neúnosný. Badatelé o tento soubor fotografií projevuji zájem vždy před osudným 21. srpnem. Proto jsme zahájili jeho zpracování a digitalizaci, tyto činnosti byly v roce 2015 dokončeny.

V roce 2015 byla dále věnována pozornost zpracování archivních souborů malého rozsahu, a to především z toho důvodu, že jsou badatelsky žádané, ne v příliš dobrém fyzickém stavu a obtížně manipulovatelné (různé formáty a typy fotografických vyobrazení). Takto se pracovalo s torzem pozůstalosti herečky a zpěvačky Stelly Májové. Fotografické archiválie většinou z 12. světového festivalu mládeže a studentstva v Moskvě (1985) z části fondu Socialistický svaz mládeže – ústřední výbor – obrazové dokumenty se zpracovaly obdobně. V roce 2000 byl vyhotoven prozatímní inventární seznam k archivnímu souboru Schenk Antonín, JUDr. – fotografie. Archivní soubor Tauský Vilém – fotografie 1939–1999 zachycují vojenskou hudbu ve Francii - Adge, Nice, Perpignane, Béziers, portréty Viléma Tauského, dr. E. Beneše s důstojníky se zpřístupňuje obdobným způsobem. Stejně tak je nakládáno se soubory Schönborn-Buchheim Bedřich a Vojtěch – fotografie, Vilím Blažej 1949–1976, Šimsovi Miroslav, Bohuš a Sylva – fotografie a zvukové záznamy.

V neposlední řadě je třeba uvést, že byly zahájeny práce na novém zpracování (včetně zapracování přírůstků) Sbírká Květnové povstání 1945, která se těší velké pozornosti badatelů a fotografie jsou tak značně poškozovány. Zároveň se zpracováním byla zahájena i její digitalizace.

Zpracování kinematografických filmů (inventarizace, katalogizace) a jejich následné poskytování badatelům je odvislé od jejich fyzického stavu a od finančních možností archivu. Fond Ústřední dopravní institut byl předán v roce 2000 původcem. Některé filmové pásy byly poškozeny plísní, a proto byly v téměř roce provedeny mikrobiologické zkoušky. Na jejich základě bylo rozhodnuto o skartaci 160 ks filmových pásů zcela zničených plísní. Ostatní filmy byly nově adjustovány do odpovídajících obalů. Tematicky jde převážně o instruktážní, výukové a dokumentární filmy z oblasti dopravy, především železniční. V roce 2006 bylo zahájeno základní třídění archivního fondu. Na základě pořizovaných seznamů byly zahájeny přepisy filmů na DVD externí firmou a v roce 2010 jsme začali ukládat záznamy do databáze. Ke konci roku 2014 bylo zdigitalizováno cca 500 kinematografických filmů. V roce 2015 externí digitalizace neprobíhala (nebyly přiděleny žádné finanční prostředky), ale byla roztržena zbývající část nepopsaných filmových pásů.

Během digitalizace videokazet VHS z archivních souborů Federální úřad pro tisk a informace – obrazové a zvukové záznamy, Praha, Sběrka kinematografických záznamů, Ministerstvo vnitra ČR – obrazové a zvukové záznamy, Praha, Dům slovenské kultury - zvukové záznamy a videokazety, Praha, Janouch František, prof. RNDr., CSc. - obrazové a zvukové záznamy, Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha, Konfederace politických vězňů ČR – obrazové a zvukové záznamy, Praha, Národní centrum podpory zdraví – obrazové záznamy, Praha, kterou provádíme interně, jsou vypracovávány stručné soupisy filmových záznamů, tvořené názvem filmu (pořadu) s odkazem na číslo evidenční jednotky.

Soupis pečeti

Při Soupisu pečeti bylo pořízeno 1520 záznamů pečeti listin fondu Archiv České koruny a 51 ks pečeti listin fondu Česká dvorská kancelář.

Badatelny

V uplynulém roce studovalo ve studovně oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí 638 badatelů (588 domácích, 50 cizinců), kteří zde vykonali 4 705 badatelských návštěv (4 349 návštěv domácích badatelů, 356 návštěv cizinců). Lze konstatovat, že ve srovnání s minulým rokem opět došlo k mírnému poklesu počtu badatelů (o 135), ale k velkému nárůstu badatelských návštěv (o 1045).

V centrální badatelně Národního archivu v Praze na Chodovci bylo registrováno celkem 2 140 badatelů, z toho 344 cizinců. Badatelé uskutečnili celkem 6 877 badatelských návštěv (5 844 domácích, 1 033 zahraničních). Průměrná denní návštěvnost se standardně pohybovala okolo 31 badatelů/den. Badatelna byla nejnavštěvovanější v měsících březnu a dubnu. V Informačním systému Badatelna bylo zaevidováno celkem 29 096 objednávek (nárůst oproti roku 2014 je 1 503).

V roce 2015 pokračovala vzhledem k zpřísněným opatřením přijatým v roce 2014 příprava většiny archiválií pro badatelnu z hlediska ochrany osobních údajů oddělením fondů státní správy z let 1945–1992, což jej enormně zatěžuje, přičemž časově náročná činnost se nepromítá do žádného ze systémově sledovaných výstupů Národního archivu. I nadále očekáváme rozhodnutí Ústavního soudu v otázce ustanovení § 37 odst. 11 archivního zákona, podle něhož bude teprve možné vyhodnotit, případně reorganizovat procesy přípravy archiválií pro badatelské nahlížení.

Správní činnosti – opisy, výpisy a kopie pro občany, veřejnou správu, soudy, rešerše

V elektronickém systému spisové služby bylo v roce 2015 zaevidováno celkem 5 240 čísel jednacích. Datovou schránkou bylo přijato 2 422 a odesláno 2 569 datových zpráv.

Z celkového počtu bylo 2 562 čj. spisů vyřízeno v režimu správní nahlédací agendy: 1 653 spisů se týkalo státního občanství a sčítání lidu; 401 čj. spisů se týkalo agendy 3. odboje (zákon č. 262/2012 Sb.) a 213 čj. – majetkových záležitostí (zákon

č. 428/2012 Sb.); 231 spisů bylo vyřízeno v rámci agendy badatelské, 50 čj. bylo odesláno odboru správních činností MV ČR k dohledání osobních údajů (zjištění adresy, data narození, úmrtí), 14 čj. bylo vyřízeno v režimu zákona č. 106/1999 Sb. a zbývajících 2 678 spisů se týkalo ostatních žádostí veřejnosti nebo šlo o vlastní spisy Národního archivu. Rešerše a reprodukce archiválií byly zpracovány pro 480 domácích a 641 zahraničních žadatelů. Ve srovnání s rokem 2014 se počet rešerší zdvojnásobil – v roce 2014 celkem 667, v roce 2015 celkem 1 121. Samostatnou skupinu dotazů tvoří rostoucí počet žádostí o povolení k publikování reprodukcí dokumentů uložených v jednotlivých fondech všech archivních oddělení. Dokument (y) je vždy nutno nejprve identifikovat a poté zkontrolovat, resp. opravit citaci zdroje (ů).

Správní agendy vyplňují většinu pracovního času ve dvou odděleních Národního archivu – oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 (1 863 čj.) a oddělení fondů státní správy z let 1945–1992 (1 800 čj.). Jedná se především o dotazy dle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, zjišťování národnosti a státního občanství, perzekuce a na odboj v období nacistické okupace, žádosti o potvrzení účasti v odboji a odporu proti komunismu podle zákona č. 262/2011 Sb., potvrzení o členství v KSC, zvláštní případ pak tvoří genealogická agenda.

Výstavy

Významnou činností jsou výstavy archivních dokumentů a práce s nimi související. V roce 2015 Národní archiv připravil a instaloval ve výstavním prostoru na Chodovci stěžejní výstavu Mistr Jan Hus a jeho svět k 600. výročí Husova upálení pořádanou ve dnech 26. – 30. 6. 2015. Expozice komorního charakteru představila historicky nejvýznamnější dokumenty z fondů a sbírek Národního archivu, rámcově spojené s Husovým působením a dobou, v níž žil. Dále probíhaly práce na přípravě výstav Archiv České koruny. Listinný poklad Karla IV. k výročí 700 let od narození Karla IV. (Národní archiv, 2016), Toskáňští Habsburkové a ostrovské panství (1808–1918) (Stará radnice Ostrov, 2016) a Československo-německé hospodářské vztahy (Národní archiv, 2017).

Další výstavy připravené realizované Národním archivem představily reprodukce vybraných archiválií: Atelier Paul (výstava u příležitosti převzetí fotoarchivu Jana Paula ve vstupní hale a přednáškovém sále archivu, od listopadu 2014 dosud), The Habsburg-Tuscany Family Archives. Digitisation Projects (Břevnovský klášter 27.–29. 4. 2015, při příležitosti závěrečné konference projektu ENArC), Toskánsko v Brandýse. Z rodinného archivu toskánských Habsburků (rudolfinská chodba zámku Brandýs nad Labem, 25. 4. – 30. 10. 2015)

Národní archiv dále tak jako v minulých letech spolupracoval na řadě výstav jiných institucí:

Nad krajinou slz a radiace (Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, vstupní hala Národního archivu, 3. 7. – 30. 9. 2015), Kartografické zdroje

jako kulturní dědictví (Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický a Historický ústav AV ČR, vstupní hala Národního archivu, od 12. 10. 2015 dosud), Otevři zahradu rajskou. Benediktini v srdci Evropy 800–1300 (Národní galerie v Praze, Valdštejnská jízdárna, 7. 11. 2014 – 15. 3. 2015), Praha Husova a husitská 1415–2015 (Muzeum hlavního města Prahy a Archiv hlavního města Prahy, Clam-Gallasův palác 24. 9. 2015 – 24. 1. 2016), Stízný list české a moravské šlechty proti upálení Jana Husa – 600 let (Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod, 29. 9. – 6. 12. 2015), Expozice stavitelství (Centrum stavitelského dědictví Plasy, 30. 9. – 29. 11. 2015), Smysl pro umění: umělecké ikony v České akademii věd a umění (Národní galerie v Praze, Salmovský palác, 23. 10. 2015 – 10. 3. 2016), Výstava Baroko na Plzeňsku a v západních Čechách (Západočeské galerie v Plzni – Masné krámy, Plzeň; 27. 10. 2015 – 20. 3. 2016), Putovní mezinárodní výstava Nucená práce pro „bílé zlato“/ Zwangsarbeit für „Weißes Gold“ (Národní archiv, Praha; 20. 2. – 15. 4. 2015 a dále na několika místech na území SRN a ČR), Na prahu svobody. Vítězství 1945 (Foyer Historického ústavu Akademie věd České republiky v Praze, 4. 5. 2015 – 4. 6. 2015), Cizí dům? Architektura českých Němců 1848–1891, (Galerie UM, Praha; 10. 7. – 4. 9. 2015), Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939 (Senátu Parlamentu ČR, 26. 8. – 8. 9. 2015, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 12. 11. 2015 – 14. 8. 2016), Svědkové vzpětí a tragédie. Plakáty ze španělské občanské války ve sbírkách Národního archivu (Senát Parlamentu ČR, 23. 10. 2015), Za svobodu a vlast aneb Volyňští Češi v československých vojenských jednotkách v SSSR 1942–1945 (27. 10. 2015 – 28. 11. 2015, spoluorganizátor Občanské sdružení Zvon a Vojenský historický ústav, Patton Memorial Pilsen), Jan Šverma – národní hrdina? (Mnichovo Hradiště, městské kino a venkovní panely na náměstí, vernisáž 10. 11. 2015).

V zahraničí se jednalo o výstavy 1000 Jahre Kaiserdom Merseburg (dóm a zámek Mersenburg; 10. 8. – 9. 11. 2015), De Florència a Mallorca per Praga: l'Arxiduc Lluís Salvador (Valldemossa, Mallorca, Španělsko, 20. 6. – 31. 12. 2015),

Spolupráce s médii

V roce 2015, stejně jako v předchozích letech, spolupracoval Národní archiv ve velké míře s médii. Podílel se na natáčení pořadu České televize Tajemství rodu: Jan Pirk, na natáčení pro zprávy České televize o digitalizaci pečeti Archivu České koruny v rámci projektu Community as Opportunity a dalším natáčení pro zprávy České televize o zakládací listině kláštera v Plasích. Stejně tak se Česká televize zajímala o akvizice atraktivních archiválií. Přinesla reportáže o převzetí archivu Olgy a Blahoslava Hrubých a o získání pozůstalosti Jana Zajíce. Jiří Křesťan se podílel jako odborný garant a účinkující na pořadu České televize Druhý život Mistra Jana Husa, díl 5. První komunista? Pro někoho český vlastenec, pro jiného arcikacíř, nebo také vzorový revolucionář. Poskytl rovněž dva rozhovory o své knize o Václavu Talichovi a v Českém rozhlasu mluvil o rozhlasovém vysílání z Moskvy za druhé

světové války. Eva Gregorovičová poskytla rozhovor Českému rozhlasu o osobnosti arcivévody Ludvíka Salvátora. Také jsme spolupracovali s autory dokumentárního pořadu pro Českou televizi „Expedice Mayaguana 2015“.

Exkurze

V I. oddělení nejstarších fondů se v roce 2015 uskutečnilo 30 exkurzí, jichž se zúčastnilo celkem 518 návštěvníků. Na Chodovci se uskutečnilo celkem 25 exkurzí s celkovým počtem 470 účastníků.

Knihovna

V uplynulém roce se podařilo udržet bezproblémový provoz knihovny v základních činnostech a službách na takové úrovni, aby opět dostala rozsahu služeb uživatelům, daném a vyplývajícím z jejího postavení základní knihovny se specializovaným fondem dle §13 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb a splnit nebo pokračovat v řadě úkolů specifického, dlouhodobého a mimořádného charakteru.

V systému Relief bylo v průběhu roku 2015 do uzavření systému zpracováno v Elektronickém katalogu celkem 2 167 záznamů přírůstků a záznamů retrospektivní katalogizace. Pro nákup nového automatizovaného knihovnického systému (dále jen AKS) zpracovala knihovna zadávací dokumentaci projektu Veřejné informační služby knihoven (VISK) – podprogram VISK 3 Informační centra veřejných knihoven. Nákup nového AKS, který z kvalitní vědeckou a výzkumnou infrastrukturu instituce, byl realizován formou zadání veřejné zakázky z finančních prostředků Národního archivu z oblasti institucionální podpory. Stanoveným podmínkám zadávací dokumentace nákupu AKS nejlépe vyhověl knihovnický systém Verbis společnosti KP-SYS, s.r.o.

Knihovna realizovala v projektu digitalizace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru v podprogramu VISK 7 (Kramerius) již sedmou a zároveň závěrečnou etapu projektu digitalizace deníku Československá republika (Pražské noviny). Do závěrečné etapy digitalizace deníku byl začleněn i projekt, využívající další podporovanou aktivitu podprogramu VISK 7 – tj. zhotovení ochranných obalů na dokumenty digitalizované v rámci podprogramu.

Samostatně nebo formou spolupráce s ostatními odbornými odděleními Národního archivu probíhaly přejímky tištěných dokumentů nakladatelství MONA (část Archiv vydávaných časopisů), Archivu ČSSD (zkompletované ročníky 2005–2010 časopisu Trend, nezávislého časopisu sociální demokratické orientace, který vycházel v letech 1994–2010) a tištěné dokumenty vyčleněné pro knihovnu z archivního fondu Antonín Švehla.

Knihovna předala archiválie Rodopisné společnosti československé archivnímu oddělení. Předáno bylo 6 kartoték a 18 balíků (úřední knihy, propagační materiál, archiválie mapující činnost členů společnosti, kartotéky členěné podle badatelských

témat, fotografie na skleněných deskách) z let 1929–1947. Dokumenty byly ponechány v Knihovně Rodopisné společnosti. Vyčleněný fond knihovny byl uspořádán podle signatur seznamu knih z roku 1944.

Formou nákupu bylo získáno 591 knihovních jednotek, svázané seriály byly zapísány v počtu 154 nových jednotek a nejvíce publikací, 1 456, bylo získáno zdarma (dar, výměna, povinný výtisk badatelů, přejímky a z produkce Národního archivu). Celkem přibýlo do fondů knihovny 2 201 knihovních jednotek. Knihovna odebírala 353 titulů (395 exemplářů) časopisů.

Kromě zpracování ročních přírůstků a přejímek se knihovna také věnovala zpětnému zpracování starších fondů. Průběžné zpracovávání dokumentů Knihovny Svazu protifašistických bojovníků (dále jen SPB), která obsahuje převážně antifašistickou a protiválečnou literaturu, bylo prezentováno v rámci výstavy knižních novinek. Jednou z vystavených publikací byla i Pamětní kniha obce Lidice z roku 1946.

V případě historických fondů byla v uplynulém roce dokončena revize fondů a signatur se starými tisky. Při té příležitosti bylo provedeno zmapování středověkých rukopisných fragmentů napříč historickými fondy. Nejstarší nalezený zlomek pochází z 11. století, resp. u depozita dokonce už z druhé poloviny 10. století. Při průzkumu souboru nesignovaných starých tisků byly objeveny tři prvotisky z 80. a 90. let 15. století. Proběhly také tři drobné přejímky k Maltéžské knihovně, z nichž jednu tvořila dvě unikátní prvotisková folia. Byly rovněž vytvořeny některé interní pomůcky, jako je např. katalog cenné Smitmerovy sbírky. Knihovna pořádala exkurze do Maltéžské knihovny, jak pro zaměstnance, tak pro další zájemce z odborné veřejnosti. Nově byla připojena i možnost prohlídky Valdštejnské knihovny s odborným komentářem.

K odbornému restaurátorskému zásahu bylo předáno do oddělení péče o fyzický stav archiválií 18 dokumentů z fondů knihovny Národního archivu (14 svazků starých tisků z fondu Knihovny A, fondu Knihovny C a fondu Knihovny Piaristické koleje na Novém Městě (pražském) a také 4 svazky novin – starých tisků z fondu Sbírký novin Národního archivu).

V roce sběru 2015 pro roky uplatnění 2011–2015 bylo celkem nahlášeno do Rejstříku informací o výsledcích – RIV 50 výsledků vědy a výzkumu Národního archivu. Všechny výsledky byly přijaty bez výhrad. Publikační činnost pracovníků, kterou zpracovává knihovna v rámci bibliografických činností, je uvedena v závěru této Zprávy o činnosti. Velkým bibliografickým a publikačním počinem roku 2015 bylo pokračování vydávání ročních soupisů bibliografického titulu Bibliografie českého archivnictví.

Vědecký výzkum

Národní archiv, v souladu s předmětem činnosti stanoveným zákonem o archivnictví, dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumu a v neposlední řadě i historickou tradicí starou sto padesát let, pokračoval i v roce 2015 ve svých výzkumných aktivitách.

Archiv provádí vědeckou a výzkumnou činnost v oblasti archivnictví, pomocných věd historických a v příbuzných vědních oborech; plní úkoly ústředního vědecko-výzkumného pracoviště na úseku preventivní péče o archiválie, konzervace a restaurování archiválií, uchovávání a zpřístupňování nových forem nosičů informací, včetně dokumentů v digitální podobě; v této oblasti vykonává funkci odborného, metodického a školícího centra. Základním posláním archivů bylo a je uchovat a zpřístupnit informace pro současné a budoucí potřeby společnosti. Vědecké, výzkumné a inovační aktivity tedy oscilují kolem tohoto fundamentu a spolu s vývojem společnosti se proměňují reagující na informační poptávku a na vnější rámec existence a fungování archivů, přesněji na potenciální rizika, znemožňující plnit základní poslání. Národní archiv se stal i na tomto poli uznávanou výzkumnou kapacitou, potvrzenou výsledky a poměrně úspěšným získáváním dotací z nejrůznějších zdrojů na vědu a výzkum. Základní směr výzkumu je definován v dlouhodobé koncepci Národního archivu, nicméně tato koncepce podléhá operativní každoroční vnitřní evaluaci formou aktualizace pracovního plánu na příslušný rok a reaguje tak na aktuální stav oboru, rozvoj spolupráce s partnerskými institucemi v ČR i v zahraničí a v neposlední řadě rovněž na aktuální potřeby státní politiky a administrativy a její informační poptávku. V roce 2015 se Národní archiv dobrovolně zapojil do projektu IPN Metodika, jehož cílem bylo vypracování návrhu nové metodiky hodnocení vědeckých organizací. Skupina zahraničních odborníků zhodnotila výsledky archivu za posledních deset let a doporučila některé systémové změny (zřízení vědecké rady Národního archivu, důsledná vnitřní oponentura vědeckých projektů, intenzivnější prezentace výsledků). Všechna tato doporučení budou postupně implementována do vnitřních norem archivu. V roce 2015 obhájil Národní archiv rovněž periodickou Zprávu o plnění Koncepce rozvoje výzkumné organizace za léta 2011–2015 v rámci evaluace provádění Odborem bezpečnostního výzkumu a policejního školství Ministerstva vnitra.

Na seznamu vědeckých institucí figuruje Národní archiv v postavení vědecké infrastruktury, ale potenciál je mnohem širší. Realizace vědeckého výzkumu a inovací odpovídá širšímu záběru činností, které archiv ze zákona vykonává. Proto se zde realizuje jak základní, tak aplikovaný výzkum a silně jsou zde zastoupeny inovace technologické i pro výkon státní správy. Kromě základního výzkumu jsou vědecké výsledky okamžitě použitelné v každodenní praxi, neboť projekty jsou formulovány právě s ohledem na potřeby archivu a jeho uživatelů v nejširším slova smyslu.

Základní výzkum realizuje Národní archiv v souladu se svým oborovým zákonem v oblasti historiografie, sociologie, statistiky, dějin správy a pomocných věd historických.

Na pomezí základního a aplikovaného výzkumu se pohybují archiváři při zpracování archivních fondů, jež je korunováno výsledkem v podobě archivních pomůcek s fundovaným úvodem, vlastním inventářem či katalogem a náročnými rejstříky. I do této oblasti zasáhla masívně standardizace. Ostatně právě i této problematice se v minulosti věnoval Miroslav Kunt v projektu financovaném bezpečnostním výzkumem a v jedné oblasti dokončil výzkum pro Ministerstvo kultury dál ve spolupráci s dalšími pamětovými institucemi.

Aplikovaný výzkum se realizuje především na úseku informatiky, zpřístupňování a péče o fyzický stav archiválií. Jedná se o celý komplex vzájemně propojených otázek, které se rozprostírají též do oblasti bezpečnostního výzkumu v gesci Ministerstva vnitra a souvisí se základními existenciálními otázkami archiválií, s jejich zabezpečením před zničením, pozměněním i degradací vlivem stárnutí či lidskými faktory. Výzkum realizovaný v Národním archivu se dotýká kontextu zajišťování bezpečnosti a bezpečnostního systému v následujících třech okruzích:

- a. zajištění fyzické ochrany svěřených archiválií,
- b. výzkum technologických postupů zpřístupnění jedinečných a pro stát důležitých archiválií.
- c. péče o informační hodnotu archiválií, zpracování informace, její efektivní a operativní zpřístupnění a využití pro účely státní správy.

Základní výzkum

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

Korespondence papežského nuncia Cesare Speciana na císařském dvoře v Praze v letech 1592–1598 (Alena Pazderová, GA ČR P405/12/2037).

Zahradně-architektonická tvorba v kontextu realizace cílů národního obrození a Kulturní krajina jako prostor pro společenskou reprezentaci a relaxaci vybraných aristokratických rodů v období od 17. do počátku 20. století (Šárka Steinová, NAKI, doba řešení obou projektů 2013–2017, NAKI DF13P01OVV01 a DF13P01OVV03, nositel Národní zemědělské muzeum v Praze).

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

Česko-bavorský archivní průvodce (2007–2013, nositel Státní oblastní archiv v Plzni)
Působení a postavení Ministerstva spravedlnosti v československé justici v letech 1948–1953 (Grantová agentura UK, společně s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy).

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – neuvedení spoluřešitelé

Zápisy ze schůzí vlád československé exilové vlády (Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Historický ústav AV ČR, Centrum právně-historických studií).

Projekty nepodpořené dotací – spolupráce

Dějiny protikomunistického odboje a odporu (Ústav pro studium totalitních režimů), Dokumentace personálního obsazení aparátu KSČ 1921–1989 (Ústav pro studium totalitních režimů),

Dokumentace popravených z politických důvodů 1948–1989 (Ústav pro studium totalitních režimů),

Lexikon nejvyšších představitelů justice v letech 1948–1989 (Ústav pro studium totalitních režimů),

Proměny vlastnických a dalších majetkových vztahů v českých zemích v letech 1945–1960 (Ústav pro studium totalitních režimů).

Československá justice 1948–1989 a její role při trestněprávní perzekuci odpůrců režimu (Ústav pro studium totalitních režimů),

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy, částečně z evropské dotace

Soupis pečeti a mezinárodní projekt Community as Opportunity – Creative archives' and users' network (CO:OP), řešitel ICARUS: digitalizace pečeti a jejich propojení s digitalizáty listin na mezinárodním portálu,

Archiv České koruny (Lenka Matušiková, Denko Čumlivski): dlouhodobý ediční projekt,

Berní rula – Bechyňsko sv. 7 (Iva Čadková, Magda Zahradníková): dlouhodobý ediční projekt,

Personální obsazení většiny zemského soudu v Čechách 1542–1620 (Petr Mareš): vědecká monografie vycházející z disertační práce,

Výzkum církevních pečeti (Jitka Křečková): vědecká monografie,

Databáze obyvatel Prahy 1850–1918. Demografická analýza vznikajícího velkoměsta (Milan Vojáček, GA ČR P410/10/0509, dále Pavla Lutovská, Pavel Koblasa): kolektivní monografie vydaná v roce 2016 zakončující grantový projekt,

Slovník představitelů politické správy 1850–1918 (Martin Klečacký, Jan Kahuda, Pavel Koblasa, Pavla Lutovská): biografický slovník,

Císařská panství v 18.–20. století (Pavel Koblasa): vědecká monografie,

Česko-německé vztahy na počátku 20. století (Eva Drašarová): návaznost na grantový projekt, edice pramenů,

Správa majetku toskánských Habsburků v Itálii a Čechách na přelomu 19. a 20. století (Eva Gregorovičová, Jan Kahuda): vědecká studie,

Karel Kazbunda: Mé archivní posláním ve Vídni (Jan Kahuda): ediční zpřístupnění rukopisu,

Václav Černý: Výbor z díla (Jiřina Juněcová, Jiří Šouša): ediční příprava,

Katalog protokolů ze schůzí 17. československé vlády 21. 7. 1937 – 22. 9. 1938 (Helena Nováčková): dokončení dlouhodobého edičního projektu,

Československo-německé hospodářské vztahy ve 20. století (Pavel Dufek, David Hubený, František Frňka): konference, výstava a vědecká publikace,

Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé (Zdeňka Kokošková, Monika Sedláková, Jaroslav Pažout): biografický slovník, edice pramenů),

Dějiny KSČ 1921–1993. Edice dokumentů (Zdeňka Kokošková, Jaroslav Pažout): ediční projekt navazující na grantový projekt,

Písemné zprávy Huberta Ripky Edvardu Benešovi (David Hubený, Ivan Štoviček), ediční projekt,

Ministerstvo zemědělství po roce 1945, výzkum s ohledem na budoucí zpracování fondu,

Státní soud v Praze a Státní soud v Bratislavě (Karolína Šimůnková, Alena Šimánková), průzkum fondů a komparace,
Vývoj zájmové samosprávy v letech 1948–1990 (Jiří Křesťan a kol.), monotematické číslo *Paginae historiae*,
Rodinný archiv toskánských Habsburků (RAT) – fotografie (Eva Gregorovičová, Veronika Lorencová), databáze fotografií,
Sudetoněmecká strana (Miroslav Šepták), vědecká studie,
Mapování a záchrana archivního dědictví Čechů v zahraničí (Zora Machková), spolupráce, identifikace materiálu, soupis a výzkum bohemik,
Sbírka map a plánů a její souvislosti (Filip Paulus),

Aplikovaný výzkum – Informatika

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI), konsorciální projekt (Národní knihovna a Národní archiv) v Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI řízeného Ministerstvem kultury (kód projektu DF11P01OVV023) (řešitel Miroslav Kunt, spoluřešitelka Zdeňka Kokošková): tvorba sdílené znalostní databáze paměťových institucí – archivů, knihoven, muzeí a galerií – na bázi sémantické interoperability.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní

Co po nás zbude, Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě: spolupřádání pravidelných odborných konferencí,
Evropský projekt APEX: rozvoj evropských archivních standardů.
ENARc: uspořádání závěrečné konference a ukončení projektu,

Národní digitální archiv

V souvislosti s dlouhodobým ukládáním digitálních archiválií se archiv věnuje aplikovanému výzkumu v této oblasti. K tomu bylo určeno testovací pracoviště národního digitálního archivu a vývoj modulu preservation planing v rámci světových trendů, ale zároveň v souladu s naší legislativou a potřebami našich původců. Realizace projektu Národní digitální archiv (dále též NDA) v Národním archivu představovala sama o sobě, od počátku, zásadní impuls k metodické a technologické proměně českého archivnictví, jejíž důsledky se konečně projeví a jejíž dosah pro archivní teorii a aplikovaný výzkum bude doznívat ještě dlouho. Uvedení NDA do rutinního provozu ovšem proběhlo jinak, než očekával tým i vedení archivu. V roce 2014 jsme končili financování ze strukturálních fondů z důvodu nemožnosti realizovat dle stanoveného harmonogramu výběrové řízení a tudíž hlavní zakázku v podmínkách konkurenčního boje za pomoci zákona o veřejných zakázkách. Využívají se však plně všechny výsledky, včetně rekonstruovaného záložního pracoviště, kapacita je tudíž využitelná na cca dva roky a redundantní řešení se uskutečnilo jen v okleštěném mě-

řítku. Pokračování je dvoukolejné – pozvolný vývoj a provozování z rozpočtových zdrojů a skoková změna kapacity, robustnosti, parametrů a bezpečnosti v novém projektu Národní digitální archiv II z integrovaného operačního regionálního programu strukturálních fondů Evropské unie.

Jsou udržovány úzké kontakty s domácími i zahraničními institucemi, které řeší obdobné otázky. Pracovníci oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů se zúčastnili domácích konferencí CNZ, ISSS, AKM i podobných odborných akcí v zahraničí (Duisburg, Drážďany, Paříž, Varšava, Vídeň), kde prezentovali výsledky výzkumu a zároveň si vyměňovali zkušenosti. V rámci institucionální podpory vědy jsme realizovali ve dnech 24. a 25. 9. 2015 mezinárodní workshop k dlouhodobému ukládání archiválií pod názvem Archives in Digital Age a s podtitulem Digital Archiving in Czech and German Perspective: Architecture, Tools, Results. Workshopu se účastnili čtyři desítky odborníků z řad archivářů, knihovníků, univerzitních a IT pracovníků, kteří se dlouhodobě zabývají problematikou digitální archivace. Zapojili jsme se do Working group Preservation Planning NESTOR (http://files.d-nb.de/nestor/materialien/nestor_mat_15-eng.pdf).

Je proto účelné, aby se aplikovaný výzkum i v příštích několika letech i v oblasti tzv. předarchivní péče nadále zaměřoval na problematiku, která bude reflektovat předpokládané znalostní potřeby rutinního provozu NDA. Analýza charakteristických nedostatků a poruch výkonu spisové služby u dostatečně reprezentativního vzorku veřejnoprávních původců, vybraného podle optimálně zvolené typologie v horizontálním i vertikálním smyslu. Analýza se soustřeďuje na poruchy především v oblasti styku systémů spisových služeb s činnostmi Národního archivu – hlavně na ukládání dokumentů ve spisovnách, jejich označování spisovými znaky, případné ztráty dokumentů u původce, na včasnost vyřazování po uplynutí skartačních lhůt a s tím související frekvence a úplnost skartačních návrhů podávaných jednotlivými původci, na úroveň popisu předávaných archiválií a na celkovou strukturu takto vznikajících archivních fondů.

Dalším problematickým okruhem je efektivní zpřístupnění digitálních archiválií, včetně digitalizovaných, v rámci archivních portálů, ale i dalších specializovaných iniciativ (např. APEX, Monasterium, Bavarica). Zde již spolupracujeme s archivy v německé jazykové oblasti – tj. s německými a rakouskými kolegy. Jsme plnohodnotnými členy platformy pro digitální archivaci a zpřístupnění, která by umožnila pracovní setkávání a výměnu praktických zkušeností v této oblasti.

Aplikovaný výzkum – péče o fyzický stav archiválií

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

Metodika hodnocení vlivu kvality ovzduší na knihovni a archivní fondy (NAKI, spolu s Národní knihovnou ČR a Ústavem chemických procesů Akademie věd ČR, řešitel Michal Ďurovič),

Monitorování plynných polutantů vybraných depozitářů státních archivů, prezentace výsledků měření z let 2012–2014 na semináři v Národním technickém muzeu,

Zajištění ochrany archivních dokumentů důležitých pro potřeby státu (bezpečnostní výzkum MV, VG20112014054, garant Karel Koucký), v roce 2015 vydání certifikované metodiky,

Pokročilý identifikační element pro rozpoznání archiválií (bezpečnostní výzkum MV, společně s Vysokým učením technickým v Brně, Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze, Centrem organické chemie, s. r. o., Ústavem chemických procesů AV ČR), výzkumný tým z Národního archivu Benjamin Bartl, Hana Paulusová, Lenka Bartlová a Štěpán Urbánek, zahájení projektu.

Vývoj metod konzervování pečeti a jejich textilních závěsů (NAKI, DG16PO2R040), konsorciální projekt, koordinátor Benjamin Bartl), zahájení projektu,

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní

Hromadné odkyselování BCP C500 (Bückebugský konzervační proces),

De-Acidification of Paper ISO/TC 046 NP TS, spolupráce na pracovní skupině pro vypracování mezinárodního standardu ISO pro hodnocení metod hromadného odkyselování,

Konverze dokumentů z digitální do analogové podoby pro případ bezpečnostních rizik, pokračování v dlouhodobém výzkumu,

Konzervace rukopisů poškozených železo-gallovými inkousty. Vývoj technologie restaurování poškozených rukopisů železozalovými inkousty,

Stabilizace železozalových inkoustů s použitím metoxymagnesiummetylkarbonátu a tetrabutylamonium bromidu,

Optimalizace složení a přípravy směsí na bázi včelího vosku používaných při konzervaci a restaurování historických voskových pečeti,

Výběr vhodného adheziva pro lepení poškozených historických pečeti ze včelího vosku,

Použití sulfátové buničiny pro doplňování papíru,

Konzervace současných i historických fotografických technik,

Vliv nanočástic stříbra a jiných kovů na mikromycety,

Identifikace a analýza fotografického materiálu z fondu Svaz nuceně nasazených,

Konference a semináře (vlastní i cizí s účastí pracovníků Národního archivu)

Co po nás zbude, pravidelná konference věnovaná elektronickým agendám ve veřejné správě, elektronickým dokumentům i elektronickým archiváliím, říjen 2015, téma Význam dokumentů v životních situacích,

Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě, 16. ročník, prosinec 2015, v programu vystoupili Zbyšek Stodůlka, Miroslav Kunt, Karel Koucký,

Internet v samosprávě a státní správě, Hradec Králové, v programu vystoupili Jiří Bernas a Zbyšek Stodůlka,

Workshopy k problematice restaurování fotografií a tisků (říjen 2015, ve spolupráci s Náprstkovým muzeem),

Mezinárodní konference na závěr projektu EnARc (Břevnovský klášter 27.–29. 4. 2015),

- Na kolech do světa (Pekařova společnost Českého ráje, Mladá Boleslav 17.–18. 4. 2015),
v programu vystoupili Tomáš Kalina a Jan Kahuda (Knihy poštovních tras – pramen
k dějinám poštovníctví v habsburské monarchii v 19. století),
- Seminář západočeských archivářů (Státní oblastní archiv v Plzni, Plasy 4.–5. 11. 2015,
Jan Kahuda: Plaská epizoda metternichovského rodinného archivu),
- Ztrácíme paměť? Zapomenutá místa nacistické nucené práce ve střední Evropě/
Verlieren wir das Gedächtnis? Vergessen Orte der NS-Zwangsarbeit in Mitteleuropa (Severočeské muzeum Liberec, 25.–26. 2. 2015, Zdeňka Kokošková –
Monika Sedláková: Nucené nasazení v keramickém průmyslu v archivních do-
kumentech (na příkladu putovní výstavy Nucená práce pro „bílé zlato“),
- Stopy židovských dějin a holocaustu v archivech České republiky (Židovské mu-
zeum v Praze – Národní archiv, 30.–31. 3. 2015, Zdeňka Kokošková – Michael
Grunberger: Originál – kopie: kulatý stůl o rozsáhlých kopiích archivního ma-
teriálu a jejich dalším životě),
- Historický vývoj pivovarů, pivovarských provozů a technologií v českých zemích
(Brno, 24. – 25. 9. 2015, Pavel Dufek: Pivovary a první pozemková reforma),
- Rodinné podnikání: České země, habsburská monarchie a střední Evropa jako
prostředí svěbytné podnikatelské zkušenosti a kultury (29. – 30. 9. 2015, Pavel
Dufek: Podnikání v širokém záběru v Čechách, podniky příslušníků rodina Be-
niesů a Mercy 1890–1950),
- Vydrancováno - ale kým? (Centra pro dokumentaci majetkových převodů kulturních
statků obětí II. světové války, o.p.s., 21. – 22. 10. 2015, Monika Sedláková: vystou-
pením Zřízení a činnost tzv. Einsatzstabů v Protektorátu Čechy a Morava),
- Podkarpatská Rus – 70 let poté, Odstoupení Podkarpatské Rusi Sovětskému svazu
v roce 1945 (Poslanecká sněmovna PČR, David Hubený: Podkarpatská Rus za
2. republiky, Přípravy na převzetí správy Podkarpatské Rusi),
- Historická konference Slaný a okolí 2015 (Gymnázium Václava Beneše-Třebízského
Slaný, 7. 11. 2015, David Hubený: Každého postihuje čas a nepředvídaná událost –
Miroslav Haken, Moudrý uviděl neštěstí a šel se skrýt – odbojová činnost Floriána
Ostrčila),
- Průmyslové dělnictvo a politické režimy v letech 1938–1948 (Slezská univerzita v Opa-
vě, 26. 11. 2015, David Hubený: Průmyslové dělnictvo ve světle materiálů Policejní-
ho ředitelství v Praze),
- Archivy, člověk a krajina. Proměny krajiny a životního prostředí v archivních dokumen-
tech. 16. konference archivářů ČR, Poděbrady, 7.–9. 4. 2015 (Karolína Šimůnková:
Ochrana osobních údajů v archivní praxi, Dorota Müllerová – Bohumír Brom: Země-
dělsko-lesnické fondy Národního archivu po roce 1945, Pavel Dufek – Viktor Krásen-
ský: Zákon č. 428/2012 Sb. a fondy Národního archivu – Národní archiv a zmírňování
některých majetkových křivd církvím a náboženským společnostem, Jiřina Junčová:
Bývalé zemědělsko-lesnické oddělení Národního archivu v Praze, Milena Hauserová
– Renata Kuprová: Archivní prameny pro stavební historii a environmentální dějiny),

- Činnost Státního soudu a úlohy Ministerstva spravedlnosti při politické perzekuci, 20. 10. 2015 (Alena Šimánková: Státní soud v archivních fondech NA a soudci Státního soudu, Hana Šimánková: Činnost Státního soudu a Ivana Bláhová: Právní předpisy a činnost Státního soudu),
- Restaurování spolkového praporu Sboru českých křesťanských hasičů v Buderáži uloženému ve fondu Svaz Čechů z Volyně, Žatec, 23. 3. 2015,
- Ivan Sviták mezi filozofií, kulturou a politikou, (Filosofický ústav AV ČR v Praze, 21. 5. 2015, účast v diskusním panelu),
- Ztráty a nálezy aneb Příklady dobré i špatné praxe tvorby Národního archivního dědictví nejen pohledem archivářů. Český komitét Modrého štítu, Národní archiv, Praha, 13. 10. 2015, (Jiří Křesťan: Chci žít věčně – chci být zapomenut. Dilemata zachránců osobních a jiných soukromých archivů),
- Jan Šverma – národní hrdina?, Město Mnichovo Hradiště a Městské muzeum Mnichovo Hradiště, Mnichovo Hradiště, 10. 11. 2015 (Jiří Křesťan: Dětství a mládí Jana Švermy),
5. archivní čtvrtek Ústavu pomocných věd historických a archivnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a České archivní společnosti na téma Předarchivní péče u soukromoprávních původců a péče o jejich archivy, Brno, 17. 12. 2015 (Jiří Křesťan: Předarchivní péče u soukromoprávních původců a péče o jejich archivy),

Ediční činnost

Národní archiv pokračoval ve své ediční činnosti kombinující periodické publikace, ediční projekty a monografie dle individuální specializace. Část plánovaných publikací musela být z různých důvodů přesunuta na rok 2016. I tak lze zaznamenat v roce 2015 několik pozoruhodných publikací, které byly velmi dobře přijaty odbornou, popř. též laickou veřejností.

V roce 2015 byly vydány následující publikace:

- Mahel, Richard: Beda Dudík (1815–1890). Život a dílo rajhradského benediktina a moravského zemského historiografa ve světle jeho osobní pozůstalosti, Národní archiv. Praha 2015, 544 s., ISBN 978-80-7469-028-0,
- Stupková, Marie – Klečáček, Martin: Slovník představitelů soudní správy v Čechách v letech 1849–1918, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i. – Národní archiv. Praha 2015, 463 s., ISBN 978-80-87782-40-8, ISBN 978-80-7469-041-9,
- Vitáková, Alena (ed.): Jiřina Švermová-Kopoldová: Deníček spojařky, Národní archiv. Praha 2015, 191 s., ISBN 978-80-7469-043-3,
- Paginae historiae. Sborník Národního archivu 23/1, 2015, 423 s., ISSN 1211-9768,
- Paginae historiae. Sborník Národního archivu 23/2, 2015: Podkarpatská Rus, red. David Hubený, 366 s., ISSN 1211-9768,
- Historická fotografie. Sborník pro prezentaci historické fotografie 2015, Národní archiv – Technické muzeum v Brně, 99 s., ISSN 1213-399X,

- Šefraná, Věra Adina: Přehled vybraných filmových korporací v českých zemích 1945–1970, Národní archiv. Praha 2015, 198 s., ISBN 978-80-7469-046-4,
- Langerová, Johana: Ilustrovaný slovník knihařské terminologie a termínů používaných v restaurování, Národní archiv. Praha 2015, 102 s., ISBN 978-80-7469-011-2,
- Junčcová, Jiřina – Šouša, Jiří (red.): Obeznaľý zootechnik s historickým nadhľadem. Pocta prof. Josefu Šmerhovi, Národní archiv. Praha 2015, 263 s., ISBN 978-80-7469-044-0,
- Matušíková, Lenka: K dějinám Židů v českých zemích, Národní archiv. Praha 2015, 426 s., ISBN 978-80-7469-038-9.

Pedagogická činnost

V centrále na Chodovci pokračovala výuka dalšího ročníku studentů bakalářského a magisterského studia archivnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na základě smlouvy mezi Národním archivem a Katedrou pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Zanedbatelná není ani spolupráce s touto katedrou na realizaci výuky archivářů v budově 1. oddělení. Paralelně pokračovala výuka v Archivním kurzu organizovaném touto katedrou. Nově byla zahájena výuka i v nově akreditovaném oboru Veřejná správa a spisová služba též katedry. Pracovníci Národního archivu dále přednášeli na Národohospodářské fakultě Vysoké školy ekonomické, Střední průmyslové a vyšší odborné škole grafické, Vysoké škole chemicko-technologické v Praze a FAMU.

V Národním archivě absolvovali praxi studenti Filozofické fakulty UK a Filozofické fakulty Univerzity Hradce Králové.

Zahraniční styky

V roce 2015 bylo uskutečněno celkem 40 zahraničních cest, které byly hrazeny různým způsobem (reciproční cesty, institucionální podpora, granty ad.). Tematicky se zahraniční pracovní cesty týkají několika okruhů: základní a aplikovaný výzkum, účast na mezinárodních konferencích a seminářích, účast na zasedáních mezinárodních komisí, získávání zkušeností v oblasti archivnictví v zahraničních archivech, prezentace Národního archivu a českého archivnictví v zahraničí a spolupráce při akvizicích, školení v rámci mezinárodní pomoci

Francie

Zbyšek Stodůlka (účast na workshopu Uchování PDF – identifikace, validace, opravy)

Itálie

Alena Pazderová (výzkum související s přípravou edice korespondence nuncia Cesare Speciana v Miláně)

Alena Pazderová (výzkum bohemik a příprava edice korespondence papežského nuncia Cesare Speciana v římských a vatikánských archivech)

Jan Kahuda (výzkum k problematice rodinného archivu toskánských Habsburků ve Státním archivu ve Florencii)

Maďarsko

Pavel Koblasa (výzkum korporativních entit z období 1848–1918 v maďarských archívech)

Pavel Koblasa (výzkum k problematice císařských statků)

Německo

Eva Drašarová, Zdeňka Kokošková (účast na prezentaci česko-bavorského archivního průvodce v Amberku)

Karolína Šimůnková, Alena Šimánková, Vlasta Měšťánková (konzultace k problematice zpřístupňování archiválií a ochrany osobních údajů v zemském archivu v Berlíně)

Eva Drašarová (účast na setkání představitelů českých a saských paměťových institucí v Drážďanech)

Zdeňka Kokošková (účast na setkání představitelů českých a saských archivářů, výzkum k problematice protektorátní správy a „protinacistické“ a židovské emigraci)

Milan Vojáček (účast na workshopu Certifikace digitálních úložišť v Duisburgu)

Jaroslav Pažout (výzkum k problematice protektorátní správy ve Freiburgu i. B.)

Zdeňka Kokošková, Monika Sedláková (výzkum k problematice protektorátní správy v Ludwigsburgu)

Pavel Dufek, František Frňka (výzkum k problematice československo-německých hospodářských vztahů ve 20. století)

David Hubený, František Frňka (výzkum k problematice československo-německých hospodářských vztahů v Politickém archivu zahraničních věcí a Spolkovém archivu v Berlíně)

Zdeňka Kokošková, Monika Sedláková, Jaroslav Pažout (výzkum k problematice okupační správy v berlínských archívech)

Zdeňka Kokošková (výzkum k problematice protektorátní správy v archívech v Drážďanech, Lipsku, Saské Kamenici a Výmaru)

Milan Vojáček, Miroslav Kunt, Zbyšek Stodůlka (účast na workshopu Digital Archiving in Czech and German Perspective v Drážďanech)

Polsko

Martin Šisler, Zbyšek Stodůlka (konzultace k problematice spisové služby a předarchivní péče v Archiwum Akt Nowych ve Varšavě)

Rakousko

Zbyšek Stodůlka, Milan Vojáček (účast na zasedání pracovní skupiny pro digitální archivaci ve Vídni)

Pavel Koblasa (výzkum k problematice císařských statků)

Miroslav Kunt, Milan Vojáček, Tomáš Kalina, Jan Kahuda (výzkum korporativních entit z období 1800–1918 v Rakouském státním archivu a Rakouské národní knihovně ve Vídni)

Jiřina Juněcová (výzkum fondu Úřad nejvyššího dvorského štolby v Rakouském státním archivu ve Vídni)

Miroslav Šepták (průzkum fondů Rakouského státního archivu k politickým stranám působícím v meziválečném Československu)

Jitka Křečková, Kateřina Zenklová (účast na zasedání výboru ICARUS)

Milan Vojáček, Jan Kahuda (výzkum související s přípravou slovníku představitelů politické správy v Čechách 1848–1918)

Slovensko

Filip Paulus (průzkum mapové sbírky ve Státním ústředním báňském archivu v Banské Štiavnici)

David Hubený, Pavel Dufek (výzkum k problematice československo-německých hospodářských vztahů ve 20. století ve Slovenském národním archivu v Bratislavě)

Soňa Ambrožová, Marie Poláčková (konzultace k problematice typologie původců ve Slovenském národním archivu a dalších institucích)

Miroslav Kunt, Markéta Vacková (konzultace k problematice typologií původců archiválií a korporativních autorit)

Karolína Šimůnková, Alena Šimánková (průzkum fondu Státní soud Bratislava)

Slovinsko

Blanka Hnulíková (vedení pracovního workshopu v Lublani)

Jan Krlín (výzkum archiválií k problematice 1. světové války ve slovinských archivech)

Spojené státy americké

Zora Machková (zpracování archivu a knihovny Sokola New York a organizace BBLA v New Yorku)

Lucie Rajlová (zpracování archivu a knihovny National Czech and Slovak Museum v Cedar Rapids)

Španělsko

Eva Gregorovičová (účast na vernisáži výstavy Jo, l' Arxiduc v Palma de Mallorca)

Švýcarsko

Eva Drašarová, Zora Machková (slavnostní převzetí archiválií Svazu spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku a dalších celků)

Ukrajina

David Hubený (studium fondů z období československé správy)

Preventivní péče o archiválie a průzkumy jejich fyzického stavu

V rámci zajišťování preventivní péče o archivní fondy průběžně probíhaly průzkumy fyzického stavu archivních fondů dle požadavků správců fondů. Pokračoval systematický průzkum fyzického stavu Sbírký map a plánů Národního archivu. Nepřerušen byl také dlouhodobý podrobný průzkum fyzického stavu fotografického materiálu ve fondech Národního archivu. Dále byla prováděna každoroční kontrola octového syndromu u acetátových kinematografických filmů z fondu Vodohospodářský ústav. V souvislosti s digitalizací desek zemských se kontroloval jejich fyzický stav.

Byly také monitorovány světelné podmínky ve studovně knihovny. Po vyhodnocení naměřených hodnot byl předložen návrh opatření.

Vedle kontroly fyzického stavu archiválií se sledoval i stav archiválií z hlediska mikrobiologického napadení. Celkem bylo provedeno 313 stěrů, u pozitivních nálezů byla provedena identifikace mikroorganismů i pro státní archivy a další instituce.

Během roku 2015 bylo dezinfikováno celkem 1 679,8 bm archiválií, z toho 288,6 bm archiválií vlastních a 1 391,2 bm z jiných archivů a institucí. Po dezinfekci v etylenoxidových komorách Národního archivu byla kontrolována účinnost procesu 32 mikrobiologickými stěry. V tomto případě bylo provedeno i širší spektrum analýz, včetně identifikace bakterií.

V roce 2015 bylo připraveno ke konzervaci (číslování stránek, odstraňování kancelářských sponek, drobné opravy) a odkyseleno technologií hromadného odkyselení BCP C500 24 262 ks archiválií z fondu Archiv Huberta Ripky (AHR). Z tohoto množství bylo 3 352 dokumentů odkyseleno metodou Bookkeeper.

Konzervování a restaurování archiválií

První pololetí roku 2015 probíhalo především ve znamení restaurování Litoměřického graduálu s cílem umožnit jeho vystavení v Národním archivu na výstavě věnované Janu Husovi. Cílem první etapy restaurování Litoměřického graduálu bylo dostatečné a šetrné fixování poškozené barevné vrstvy iluminací. Práce probíhaly v prvním pololetí ve spolupráci s restaurátorkami Státního oblastního archivu v Litoměřicích.

Restaurátorské pracoviště umístěné v budově Národního archivu Milady Horákové v roce 2015 dále restaurovalo pergamenové listiny fondu Řád maltézských rytířů. Tato činnost byla zahájena již v roce 2006. V roce 2015 bylo konzervováno a restaurováno 167 listin a 118 pečeti. Byly ošetřeny a restaurovány pečeti, případně zhotoveny formy a odlitky (Archiv České koruny, Řád benediktinů Břevnov). V souvislosti s pořádáním výstav byly restaurovány archiválie fondu Archiv pražského arcibiskupství a ze Sbírký map a plánů.

Restaurátorské pracoviště na Chodovci pokračovalo v systematickém restaurování a konzervování archiválií přijatých již minulých letech nebo zahájilo práce na nově přijatých archiváliích (Archiv České koruny, Desky zemské větší, Indikační skici, Ředitelství soukromých a rodinných fondů Praha, Rodinný archiv Metternichů, Rodinný archiv toskánských Habsburků, Sbírký map a plánů a dále fotografií z fondů Pluhař, Dobrovolníci ve Španělsku a vybrané části knihovního fondu Národního archivu).

Pomoc institucím po mimořádných událostech

V roce 2015 poskytnul Národní archiv pomoc Archivu Bosny a Hercegoviny, který byl zasažen požárem. Po návštěvě této instituce našimi restaurátory byl vypracován společný projekt Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny s Českou rozvojovou agenturou na vyškolení restaurátorů v Národním archivu a vybavení pracoviště v Sarajevu. V říjnu se tento projekt realizoval několikadenním působením dvou budoucích restaurátorek z Archivu Bosny a Hercegoviny na našem pracovišti, kde jim byly předávány základní teoretické i praktické znalosti z oblasti konzervace a restaurování aktového materiálu.

Bezpečnostní snímkování a reprografie

V roce 2015 pokračovalo pořizování bezpečnostních negativů listin (ateliér Dejvice) po restaurování. Bezpečnostní mikrofilmy nejsou pořizovány napřímo, ale z digitalizátů. Využívá se k tomu technologie pořízená z institucionální podpory vědy. Pokračovalo pořizování analogových náhledových fotografií archivního souboru ČTK - LEICA, a to především z toho důvodu, že původní kinofilmy jsou z nitrocelulózy (nebezpečná podložka). Postupně probíhá průzkum nezpracovaných fotografických a filmových archiválií s cílem zjištění výskytu dalších nebezpečných a nestabilních nosičů.

Digitalizační práce

Digitalizace je organizována na základě jednoduchých digitalizačních projektů, jež zohledňují finanční a personální možnosti archivu, mj. i s ohledem na ostatní povinnosti instituce. Již v roce 2014 byl ukončen výzkumný projekt Zajištění ochrany archivních dokumentů důležitých pro potřeby státu, financovaný z prostředků Programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010–2015 (BV II/2–VS, VG20112014054, řešitel Karel Koucký). Projekt realizovaný ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Praze se mj. soustředil na zahraniční výzkum přístupu paměťových institucí k problematice digitalizace, uchovávání digitálních dat a zajišťování ochrany analogových dokumentů a teoreticky rozvinul koncepční linii Národního archivu. Výsledkem byla mj. certifikovaná metodika užívaná v další implementaci podnětů výzkumu.

Vysoce kvalitní řešení pro mapovou sbírku vyplynulo ze spolupráce v rámci grantu DF11P01OVV021 Kartografické zdroje jako kulturní dědictví. Výzkum nových metodik a technologií digitalizace, zpřístupnění a využití starých map, atlasů a glóbulů Historického ústavu AV ČR a Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v.v.i. V roce 2015 se spolupráce omezila na zajišťování objednávek skenů. Skeny vybraných map byly například v součinnosti s VÚGKT poskytnuty Ministerstvu kultury pro významný mezinárodní projekt Montanregion Krušné hory.

V roce 2015 byla realizována digitalizace 140 knih fondu Desky zemské větš a 36 hlavních knih fondu Tereziánský katastr. V průběhu roku 2015 pokračovala

v rámci dlouhodobé strategie Národního archivu digitalizace fondu Ministerstvo vnitřní věci – Šlechtický archiv, kde byla dokončena příprava celkem 63 kartonů (tj. je připraven celý fond). Dále byla nově zahájena digitalizace fondu Rodinný archiv Metternichů – Acta Clementina (připraveno bylo celkem 87 kartonů, 18 kartonů digitalizováno včetně kontroly snímků). Byla rovněž provedena prvotní analýza pro přípravu porodních knih z fondu Zemská porodnice a nalezištec pro budoucí digitalizaci.

Zatímco jsme do roku 2011 upřednostňovali digitalizaci archiválií sloužících prioritně badatelské veřejnosti, v posledních čtyřech letech (zejména díky projektu Technologické agentury ČR Státoobčanská agenda a možnosti jejího zefektivnění) jsme věnovali pozornost též archiváliím poškozeným při častém využívání při nahlédacích agendách. Od roku 2012 se zachraňovaly pomocné knihy ke sčítacím operátům fondu Státní úřad statistický I – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha. Akce byla v roce 2015 téměř dokončena. Realizovalo se ambulantní ošetření všech zbývajících svazků (12 ks) pomocných knih k fondu Sčítání obyvatelstva RČS v roce 1930. Tyto knihy budou jako poslední v průběhu ledna 2016 předány k digitalizaci. Tím bude završen několikaletý pokus o záchranu dobových pomůcek ke sčítacím operátům z roku 1930 a 1939. Dále se digitalizovaly indexy fondu Zemský úřad Praha – spolkové záležitosti a Zemský úřad Praha – matriční záležitosti a všechny elenchy dílčí části fondu Policejní ředitelství Praha – prezidium II.

V průběhu roku probíhala náročná komplexní příprava a předávání spisových celků Státního soudu pro digitalizaci. Byla dokončena příprava k digitalizaci a digitalizace kartotéky členů KSČ (písmena Ri–Z včetně). Dále byla zahájena digitalizace fondu KSČ–Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení kulturně propagační a ideologické, fondu Ministerstvo vnitřní věci II – Noskův archiv, Praha, fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (Šváb-Synková), fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (Šváb) a fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (dodatky). V rámci digitalizačních prací probíhala kontrola snímků před zpřístupněním na webovém portálu Sbírký staničních kronik a souborů Ruské a ukrajinské spolky a organizace a Komitét pro umožnění studia ruským a ukrajinským studentům v ČSR. Pokračovala příprava k digitalizaci fondu Ukrajinské muzeum v Praze. Z důvodu nestability původních nosičů byly také postupně digitalizovány především zvukové záznamy.

V rámci mezinárodního projektu Community as Opportunity – Creative archives' and users' network (COOP) bylo z prostředků Evropské unie v roce 2015 digitalizováno 1 520 ks pečeti z fondu Archiv České koruny.

Informatika

Činnost úseku IT lze rozdělit do dvou základních oblastí: správa IT Národního archivu a pokračující realizace projektu Národní digitální archiv (NDA).

Od 1. listopadu 2014 je spuštěn zkušební provoz NDA. Národní archiv tím naplnil základní legislativní požadavky, tj. především umožňuje provedení skartačního

řízení z eSSL, realizaci přejímky elektronických dokumentů vybraných za archiválie a jejich bezpečné uložení v digitálním archivu. Archiv také poskytne na požádání příslušného archivu uložené archiválie pro potřeby orgánů činných v trestním řízení, orgánů veřejné správy a původce. Systém NDA je průběžně testován, upravován a rozšiřován na základě dostupných finančních a personálních zdrojů. V roce 2015 byl realizován nákup investičního HW a probíhá plnění dodávky SW Archivní portál (ukončení v dubnu 2016). Pokračují úpravy a postupné rozšiřování funkcionalit systému, je vytvářena technická a bezpečnostní dokumentace digitálního archivu.

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2015

Sestavila Kateřina Paulusová

BROM, Bohumír

Agrární komora České republiky.

In: Encyklopedie českých právních dějin, red. Karel Schelle – Jaromír Tauchen, I. svazek, A–Č. Plzeň 2015, s. 231–234.

Československá obchodní komora.

In: Encyklopedie českých právních dějin, red. Karel Schelle – Jaromír Tauchen, I. svazek, A–Č. Plzeň 2015, s. 838–849.

ČUMLIVSKI, Denko

Dokumenty k „husovské“ problematice ve fondech Národního archivu, jejich historický původ a osudy.

In: Mistr Jan Hus 1415–2015. Praha 2015, s. 75–119.

Mistr Jan Hus 1415–2015. Praha 2015, 119 s.

Mistr Jan Hus a jeho svět [grafika]. Praha 2015, 1 kalendář (14 l.)

DRAŠAROVÁ, Eva

Zpráva o činnosti Národního archivu za rok 2014 [online]. [Sest.] Eva Drašarová.

Praha 2014, 25. 2. 2014 [cit. 2016-01-08],

http://www.nacr.cz/H-archiv/vyr_zpravy.aspx

Národní archiv v roce 2014. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 299–351.

DUFEK, Pavel

Nástin proměn majetkové držby soukromých velkostatků na Slánsku v letech 1945 až 1949.

In: *Bílá místa historie*, ed. Pavel Bartoníček. Slaný 2015, s. 159–172.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva

Arcivévoda Ludvík Salvátor v roce 100. výročí úmrtí. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 318–326.

- Auf den Spuren des Erzherzogs Ludwig Salvator von Österreich in Böhmen. Archiv, Bücher- und Bilderfundus zu Ludwig Salvators Leben und Werk in der kulturellen Einrichtungen von Prag.
In: Ich, der Erzherzog. Palma de Mallorca 2015, s. 253–260.
- Darrere les passes de l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria a Boèmia. Arxiu, fonts bibliogràfiques i iconogràfiques de la vida de Lluís Salvador i l'obra de les institucions culturals a Praga.
In: Jo, l'Arxiduc. Palma de Mallorca 2015, s. 40–57.
- Champollionův osudový omyl: „Pro mě vede cesta do Mennoferu a Théb přes Turín“. Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci, Společenské vědy 308, 2014, s. 38–66.
- In the Footsteps of Archduke Ludwig Salvator of Austria in Bohemia. Archive, iconographic and library sources to Ludwig Salvator's life and work in cultural institutions in Prague.
In: I, the archduke. Palma de Mallorca 2015, s. 253–260.
- Interview.
In: Historie plus, stanice Plus. Český rozhlas, 10. října 2015, 29:43.
- La sezione del granduca Pietro Leopoldo nell'Archivio familiare degli Asburgodi Toscana: appunti sul destino delle relazioni.
In: Gori, Orsola – Toccafondi, Diana: Fra Toscana e Boemia. Roma 2013, s. XIII–XXII.
- Palazzo Pitti – La reggia per gli Asburgo-Lorena.
In: Innsbruck 1765. Prunkvolle Hochzeit – fröhliche Feste – tragischer Ausklang, hg. Renate Zedinger. Bochum 2015, s. 311–325.
- Papež Pius IX. a Leopold II. Toskánský v brandýské korespondenci. Studie a zprávy 4, 2014, s. 223–225.
- Rodinný archiv toskánských Habsburků – primární pramen k životu a dílu arcivévody Ludvíka Salvátora Toskánského. Arcivévoda Ludvík Salvátor Toskánský [online]. c2005-2011, 1. 10. 2015 [cit. 2016-01-08]; <http://www.ludviksalvator.cz/historici/RAT2015/index.htm>
- Tras los pasos del archiduque Luis Salvador de Austria en Bohemia: archivo, fuentes bibliográficas e iconográficas de la vida de Luis Salvador y la obra de las instituciones culturales en Praga.
In: Jo, Arxiduc. Palma de Mallorca 2015, s. 253–260.
- De Florencia a Mallorca per Praga: l'Arxiduc Lluís Salvador. Palma de Mallorca 2015 (spoluautorka Helga Schwendinger).
- De Florencia a Mallorca por Praga: el archiduque Luis Salvador. Palma de Mallorca 2015 (spoluautorka Helga Schwendinger).
- From Florence to Mallorca via Prague: Archduke Ludwig Salvator. Palma de Mallorca 2015 (spoluautorka Helga Schwendinger).
- Von Florenz nach Mallorca über Prag: Erzherzog Ludwig Salvator. Palma de Mallorca 2015 (spoluautorka Helga Schwendinger).

HUBENÝ, David

Archivy a právní historie. In: Encyklopedie českých právních dějin, red. Karel Schelle – Jaromír Tauchen, I. svazek, A–Č. Plzeň 2015, s. 305–308.

Československý ústav zahraniční a pokusy prosadit péči o podkarpatoruské krajany. *Historica Olomucensia* 48, 2015, s. 123–140.

Čeští úředníci na Podkarpatské Rusi za druhé republiky z pohledu centrální vlády v Praze. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 39–62.

Die Beseitigung des Parlamentarismus in der Zweiten Republik und das Verbot der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei.

In: Hohes Haus! 150 Jahre moderner Parlamentarismus in Österreich, Böhmen, der Tschechoslowakei und der Republik Tschechien im mitteleuropäischen Kontext, hg. Franz Adlgasser. Wien 2015, s. 307–318.

[Šťovíček, Ivan a kol.: Edvard Beneš (1884–1948). Písemná pozůstalost. Oddíl I. – IV/3. Inventář archivního fondu, Masarykův ústav a Archiv AV ČR. Praha 2013]; *Archivní časopis* 65, 2015, s. 198–199.

KSČ na Podkarpatské Rusi v roce 1938. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 21–38.

Nerealizovaná konkurence - německá vysoká škola obchodní.

In: Dějiny VŠE v Praze I. Cesta ke vzniku VŠE v Praze, red. Aleš Skřivan – Andrej Tóth. Praha 2014, s. 65–82.

Odbojová činnost Karla Prášila a budování Obrany národa na Slánsku.

In: Bílá místa historie, red. Pavel Bartoníček. Slaný 2015, s. 114–158.

Podkarpatoruské volby do sněmu a přezkum u Volebního soudu v roce 1939.

Historie – Otázky – Problémy 6, 2014, č. 1, s. 181–190.

Podkarpatská Rus na jednáních československé Státní rady v Londýně.

In: Podkarpatska Rus' v roki Drugoji svitovoji vijni. Užgorod 2014, s. 181–200.

Poznámky k Československé armádě na Podkarpatské Rusi.

In: *Arkasivs'ki čitanija*. Mikolajiv 2014, s. 43–44.

Převorepublikový patentní úřad.

In: Věda a technika v českých zemích mezi světovými válkami, red. Jana Kleinová. Praha 2014, s. 31–42.

JUNĚCOVÁ, Jiřina

[*Archivum Trebonense* 13, 2014, 333 s.];

Archivní časopis 65, 2015, s. 222–224.

Obeznaný zootechnik s historickým nadhledem. Pocta prof. Josefu Šmerhovi, edd.

Jiřina Juněcová – Jirí Šouša. Praha 2015, 263 s.

KAHUDA, Jan

[*Amicae Decini cum honore*. Pocta archivářce Heleně Smíškové k pracovnímu jubileu, red. Otto Chmelík, Marcela Zemanová-Oubrechtová, Václav Zeman, *Albis international*. Ústí nad Labem 2012]; *Archivní časopis* 65, 2015, s. 102–104.

- Československá archivní společnost. Sborník archivních prací 65, 2015, s. 175–276.
Das Familienarchiv Metternich als Quelle zur Geschichte des Wiener Kongresses.
Scrinium 69, 2015, s. 180–196.
- Edice pamětní knihy Malče. [Vojáček, Milan: Na velkostatku F. L. Riegra, vůdce
národa, Národní archiv. Praha 2014];
Genealogické a heraldické listy 35, 2015, č. 2, s. 107–108.
- Ediční poznámka. Genealogické a heraldické listy 34, 2014, č. 4, s. 64.
[Gori, Orsola – Toccafondi, Diana: Fra Toscana e Boemia. L'archivio di Pietro
Leopoldo d'Asburgo Lorena nell'Archivio Nazionale di Praga. Roma 2013];
Archivní časopis 65, 2015, s. 430–432.
- [Ebelová, Ivana: Klíč k novověké paleografii. Schlüssel zur Paläographie der Neuzeit,
Nakladatelství Karolinum. Praha 2015]; Archivní časopis 65, 2015, s. 434.
- K metodologickým otázkám dějin archivnictví a archivů.
In: Učitel archivářů. Jindřichu Schwippelovi k osmdesátinám. Praha 2015, s. 54–74.
- PhDr. ing. Jaroslava Honcová, CSc., oslavila 85. narozeniny. Genealogické
a heraldické listy 35, 2015, č. 2, s. 119–120.
- Göbl, Michael: Z Judenplatz na Wallnerstrasse. O počátcích Všeobecného správního
archivu. Archivní časopis 65, 2015, s. 33–52 (překlad Jan Kahuda).
- Pozůstalost archiváře Theodora Rosenthala. Studia historica Brunensia 60, 2013,
č. 1–2, s. 241–250.
- Šlechtický archiv a edice erbovních listin [Županič, Jan – Fiala, Michal – Koblasa,
Pavel: Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra, Agentura Pankrác. Praha 2014];
Genealogické a heraldické listy 35, 2015, č. 3, s. 105–106.
- Trenčínská městská elita a její genealogické vazby v 17. století. [Brindza, Peter:
Trenčianska mestská elita a jej genealogické väzby v storočí stavovských povstaní.
Stropkov 2015]. Genealogické a heraldické listy 35, 2015, roč. 35, č. 4, s. 100–101.
- Zemřela PhDr. Eliška Čáňová. ČAS v roce 2014, s. 204–208.
- Zemřela PhDr. Ludmila Kubátová. ČAS v roce 2014, s. 219–222.
- Historický šerm jako umění a věda. [Karlsson, Blanka: Historický šerm jako umění
a věda. Norrköping 2014]. Paginae historiae 23/2, 2015, s. 350–353 (spoluautor
Jiří Křesťan).
- Písemné prameny úřední povahy k dějinám 19. a 20. století.
In: Čechurová, Jana (red.): Základní problémy studia moderních a soudobých
dějin. Praha 2015, s. 257–272 (spoluautor Luboš Velek).
- KALINA, Tomáš
[Iblová, Michaela: Česká filharmonie pod tlakem stalinské kulturní politiky v pade-
sátých letech, Karolinum. Praha 2014]. Paginae historiae 23/1, 2015, s. 400–410.
- KLÍMOVÁ, Helena
Zemřela Eva Štrejnová. ČAS v roce 2014, s. 223 (spoluautorka Lenka Matušíková).

KLOČKOVÁ, Lenka

Interview.

In: Události ČT24. TV, ČT24, 16. února 2015, 1:59

Ohlédnutí za 6. setkáním přátel Národního archivu. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 352–353.

Volyňští Češi v zrcadle archivních dokumentů uložených v Národním archivu = Volhynian Czechs in archival documents stored in the National archives.

Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, Řada společenských věd 29, 2015, č. 2, s. 3–12 (spoluautor Roman Štér).

KOBLASA, Pavel

Cesty císaře Františka I. do Puly. *Rodopisná revue* 17, 2015, roč. 17, č. 3, s. 1–4.

Druhé oddělení Národního archivu oslavilo 60 let činnosti. *Archivní časopis* 65, 2015, s. 164–166.

Eugen Czernin byl vzorem šlechtice a vzácného lidumila. *Rodopisná revue* 17, 2015, č. 1, s. 14–15.

[Gregorovičová, Eva: Kapitoly z dějin Rodinného archivu toskánských Habsburků, Národní archiv. Praha 2013] *Archivní časopis* 65, 2015, s. 316–317

[Federmayer, Frederik: Magnátske rody v našich dějinách 1526–1948. Martin 2012]. *Archivní časopis* 65, 2015, s. 104–105.

Hrad Karlštejn a císařská návštěva v roce 1804. *Středočeský sborník historický* 40, 2014, s. 243–245.

Kounicové a Nový Zámek. *Rodopisná revue* 17, 2015, č. 2, s. 18–19.

Třeboňské panství a jeho popis z roku 1835. *Obnovená tradice* 51, 2015, s. 1–4.

Velkostatky uherských magnátů na Podkarpatské Rusi. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 78–90.

Místopis Novohradská. *České Budějovice* 2015, 211 s.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka

[Kukowski, Martin – Boch, Rudolf: *Kriegswirtschaft und Arbeitseinsatz bei der Auto Union AG Chemnitz in Zweiten Weltkrieg*. Stuttgart 2014]. *Český časopis historický* 113, 2015, č. 2, s. 545–548.

KRLÍN, Jan

Broumovský urbář [Koláčný, Jaroslav – Steinová, Šárka – Waage, Vladimír: *Urbarium neoconscriptum cum explicatione brevi čili Nově sepsaný řád všech trvalých povinností a rent, které plní a odvádějí dědiční poddaní slavného kláštera Broumova ve městě a okolí*. Praha 2014]. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 381–382.

Definitivní stanovení hranice Československa a Rumunska na Podkarpatské Rusi po roce 1918. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 110–140.

[Turek, Jiří: *Černovice rok po roce. Dějiny Černovic s okolím 1322–2006*, 3. vydání. Černovice 2012]. *Zlatá stezka* 21–22, 2014–2015, s. 245–246.

- Průvodce po matrikách v archivu lublaňského arcibiskupství [Krampač, Tone: Vodnik po matičnih knjigah Nadškofijskega arhiva Ljubljana. Ljubljana 2008]. Genealogické a heraldické listy 34, 2014, č. 4, s. 97.
- Příspěvek ke genealogii rodu Vilímků v kraji pod Neštětickou horou. Genealogické a heraldické listy 35, 2015, č. 3, s. 118–121.
- [Hajer, Václav: Kaplický poutník, aneb Kaplickem ze všech stran. Kaplice 2009]. Zlatá stezka 21–22, 2014–2015, s. 245.
- Vladimír Žumer. Archivní časopis 65, 2015, roč. 65, s. 53–56.
- Z nové slovinšské archivní literatury. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 354–357.

KŘEČKOVÁ, Jitka

- „Archival cooperation and community building in the digital age“. Závěrečná mezinárodní konference projektu European Network on Archival Cooperation. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 354–358 (spoluautorka Kateřina Zenklová).

KŘEŠTAN, Jiří

- Anti-Pithart čili opatrná chvála vzpurnosti [Stropnický, Matěj: Myslet socialismus bez tanků. Praha 2013]. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 413–419.
- Blanka Karlsson a její kniha Historický šerm jako umění a věda [Karlsson, Blanka: Historický šerm jako umění a věda. Norrköping 2014]. Český dialog - Czech Dialog [online]. 2015, č. 12 [cit. 2016-01-13]; <http://www.cesky-dialog.net/clanek/7093-blanka-karlsson/>
- [Janák, Dušan – Jirásek, Zdeněk: Z historie československých vystěhovaleckých družstev v Sovětském svazu (1923–1939). Opava 2014]. Časopis Maticе moravské 134, 2015, č. 1, s. 287–288.
- [Havlíčkobrodsko. Sborník příspěvků o historii regionu 25–27, 2011–2013]. Archivní časopis 65, 2015, s. 200–201.
- Havlíčkův Brod ztracený (a znovuobjevený). [Kunc, Vladimír – Tajovský, Miloš: Zmizelý Havlíčkův Brod. Havlíčkův Brod 2014]. Historická fotografie 14, 2015, s. 86–87.
- Historický šerm jako umění a věda. [Karlsson, Blanka: Historický šerm jako umění a věda. Norrköping 2014]. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 350–353 (spoluautor Jan Kahuda).
- Interview.
In: Odpolední radiožurnál s Petrem Králem, stanice Radiožurnál. Český rozhlas, 23. dubna 2015, 4:07
- Interview.
In: Politická literatura, stanice Plus. Český rozhlas, 18. května 2015, 29:09 [Janečková, Jitka (ed.): Mráz kopřivu nepálí. Život a dílo Fridolína Macháčka a Václava Vojtíška ve vzájemné korespondenci z let 1905–1954. Praha 2014]; Archivní časopis 65, 2015, s. 317–320.
- Jiří Křesťan odhalí zajímavosti o Václavu Tálíchovi. [Autorka článku] Jitka Leitnerová. [Rozhovor vedla] Petra Lišková. Berounský deník 15, 2015, roč. 15, č. 241, s. 2.

- [Bílek, Karol: Dolnobousovsko v literatuře a kultuře. Dolní Bousov 2014]. Časopis Matice moravské 134, 2015, č. 1, s. 303–304.
- Knih o popularizaci vědy a o společnosti s dlouhým názvem. [Olšáková, Doubavka: Věda jde k lidu! Československá společnost pro šíření politických a vědeckých znalostí a popularizaci věd v Československu ve 20. století. Praha 2014]. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 340–344.
- [Kučera, Martin: Karel Berman. Kronika života operního pěvce. Praha 2014]; *Soudobé dějiny* 21, 2014, č. 3, s. 488–490.
- [Inspirace Pražské jaro 1968: Literární noviny – sborník statí. Vysoké Mýto 2014]; *Soudobé dějiny* 21, 2014, č. 4, s. 703–705.
- [Reiman, Michal a kol.: Zrod velmoci. Dějiny Sovětského svazu 1917–1945. Praha 2013]. Časopis Matice moravské 133, 2014, č. 2, s. 523–525.
- Poslední cesta Jana Švermy. *Kamelot*. 2015, říjen, s. 10.
- Prokop Tomek o Pavlu Pecháčkovi, vynikajícím rozhlasovém novináři. [Tomek, Prokop: Nejlepší propaganda je pravda. Pavel Pecháček v Československém rozhlase, v Hlasu Ameriky a v Svobodné Evropě. Praha 2014]; *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 345–349.
- Talich. On the problem of national purification, part 1. *Czech music* 25, 2014, vol. 25, 2007–2008, s. 119–162.
- [Prokůpek, Tomáš – Kořínek, Pavel – Foret, Martin – Jareš, Michal: Dějiny československého komiksu 20. století. Praha 2014]. Časopis Matice moravské 134, 2015, č. 1, s. 281–283.
- Zdeněk Nejedlý a česká otázka: historické souvislosti a aktuální význam. In: *Česká paměť*. Praha 2014, s. 189–211.
- Druhý život Mistra Jana Husa, Díl 5, První komunista. [Připravili] Pavel Helan, Petra Nesvačilová. [Účinkuje] Jan Randák, Jiří Křesťan ... [et al.]. TV, ČT2, 2. července 2015;
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10840627426-druhy-zivot-mistra-jana-husa/214562260660005-prvni-komunista>

KUNT, Miroslav

Spisová služba. Praha 2015, 400 s. (spoluautor Tomáš Lechner).

LANGEROVÁ, Johana

Ilustrovaný slovník knihařské terminologie a termínů používaných v restaurování: anglicko-český, česko-anglický. Praha 2015, 102 s.

MAHEL, Richard

Beda Dudík (1815–1890). Život a dílo rajhradského benediktina a moravského zemského historiografa ve světle jeho osobní pozůstalosti. Praha 2015, 542 s.

MACHKOVÁ, Zora

[Kosatík, Pavel: Tigrid, poprvé. Průvodce osudem inteligentního muže ve dvacátém století. Praha 2013]; *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 420–422.

Český exil, emigrace a krajané. Přehled archivních pramenů z let 1939–2014 uložených v Národním archivu. Praha 2015, 243 s.

MAREK, Luboš

Četník a zbraň: vybrané případy ze Slánska.

In: *Bílá místa historie*, red. Pavel Bartoníček. Slaný 2015, s. 69–91.

MAREŠ, Petr

Ediční zpřístupnění písemností Pětipeských z Chýš a z Egrberku (1570–1620).

Opera historica 16, 2015, č. 1, s. 54–69 (spoluautor Miroslav Žitný).

Korespondence Albrechta Pětipeského z Chýš a Egrberku z let 1570–1596. České Budějovice 2015, 765 s. (Prameny k českým dějinám 16.–18. století, řada B, sv. 8).

MATUŠÍKOVÁ, Lenka

[Petrušová, Lucie B. – Putík, Alexandr: Fase pražských židovských rodin z let 1748–1749 (1751). Edice Pramene k návratu z Tereziánského vypovězení. Praha 2012]; *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 377–380.

Zemřela Eva Štrejnová. *ČAS v roce 2014*, s. 223 (spoluautorka Helena Klímová).

NOVÁČKOVÁ, Helena

Zápisy ze schůzí československé vlády v Londýně, IV/1, (1944), edd. Jan Bílek, Jan Kuklík, Jan Němeček, Helena Nováčková a Ivan Štovíček. Praha 2015, 838 s.

NOVOTNÁ, Markéta

Uchopení lenní problematiky v české a evropské literatuře z hlediska historiografického diskursu. *Historia Slavorum Occidentis* 2(7), 2014, s. 199–211.

PAZDEROVÁ, Alena

Zázemí Specianovy nunciatury u císařského dvora v Praze v letech 1592–1594.

Paginae historiae 23/1, 2015, s. 7–54.

Zpřístupňování nunciaturní korespondence: mezinárodní úkol historiků raného novověku.

In: Pánek, Jaroslav (red.): *Ad fontes*. Praha 2014, s. 61–71.

PAŽOUT, Jaroslav

Zpráva o 23. a 24. ročníku semináře o česko-slovenských vztazích v Liberci (22. a 23. 8. 2013; 21. a 22. 8. 2014). *Jihočeský sborník historický* 83, 2014, s. 520–523.

Pomocné vědy historické: doprovodná skripta k e-learningovému kurzu pro
distanční studium. Liberec 2013, 64 s. (spoluautorka Klára Woitschová).

PLUSKALOVÁ, Tereza

Viktor Metternich. Stručný obraz života nadějného diplomata a jeho rodiny ve
světle Viktorovy korespondence otci Klemensi Metternichovi. *Paginae historiae*
23/1, 2015, s. 262–295.

Projekty disertačních prací. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 359–374 (spoluautoři
Kateřina Zenklová, Pavel Vaško, Matěj Trepeš).

SEDLÁKOVÁ, Monika

[Štolleová, Barbora: Pod kuratelou německé říše. Praha 2014]. *Paginae historiae*
23/1, 2015, s. 396–399.

SPÁČILOVÁ, Dagmar

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za léta 2004–2013: sou-
hrnný soubor pro ročníky 2004–2013, elektronicky vydaných v letech 2006–2014
[online]. Sest. Dagmar Spáčilová, Marie Šatochinová. Praha 2015, 17. 1. 2014
[cit. 2016-01-08], dostupné z: <http://www.nacr.cz/D-knih/bibl-publ.aspx>

STEINOVÁ, Šárka

Zahrada jako součást školy = Garden as part of a school. *Prameny a studie* 55,
2015, s. 198–210.

Urbarium neoconscriptum cum explicatione brevi, čili, Nově sepsaný řád všech
trvalých povinností a rent, které plní a odvádějí dědiční poddaní slavného
klášteřa Broumova ve městě a okolí: [kritická edice]. Praha 2014, 226 s.
(spoluautoři Jaroslav Koláčný, Vladimír Waage).

Život a dílo zahradního architekta Josefa Kumpána (1885–1961). Praha 2015,
303 s. (spoluautorka Stanislava Ottomanská).

Život, dílo a doba zahradního architekta Josefa Minibergera (1878–1955). Praha
2015, 211 s. (spoluautorka Stanislava Ottomanská).

Metodika pro zpracování osobních pozůstalostí s významným podílem plánové
dokumentace: metodický postup. Praha 2015, 40 s.

ŠATOCHINOVÁ, Marie

Bibliografie českého archivnictví za rok 2009. Výběrová bibliografie z archivnictví,
pomocných věd historických a příbuzných oborů [online], sest. Anna
Vindušková a Marie Šatochinová. Praha 2015, 19. 5. 2015 [cit. 2016-01-18],
<http://www.nacr.cz/D-knih/bibl-list.aspx>

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za léta 2004–2013: sou-
hrnný soubor pro ročníky 2004–2013, elektronicky vydaných v letech 2006–2014

[online]. Sest. Dagmar Spáčilová, Marie Šatochinová. Praha 2015, 17. 1. 2014 [cit. 2016-01-08], dostupné z: <http://www.nacr.cz/D-knih/bibl-publ.aspx>

ŠEPTÁK, Miroslav

Alfa: nová štika německé politiky? Demokratický střed [online]. 2015, 22. 7. 2015, roč. 4 [cit. 2016-01-08];

<http://www.demokratickystred.cz/alfa-nova-stika-nemecke-politiky/>

Česko-rakouské vztahy.

In: Encyklopedie českých právních dějin, red. Karel Schelle – Jaromír Tauchen, I. svazek, A–Č. Plzeň 2015, s. 782–787.

Dva díly k významné edici diplomatických dokumentů rakouské provenience.

[Außenpolitische Dokumente der Republik Österreich 1918–1938 (ADÖ), Band 9, 10. Wien 2014]. *Paginae historiae* 23/2, 2015, s. 358–361.

Edvard Beneš a jeho projekty konsolidace střední Evropy ve 20. a 30. letech minulého století.

In: Střední Evropa na cestě od minulosti k budoucnosti, red. Antonie Doležalová. Praha 2014. s. 210–224.

K institucionálnímu a personálnímu vývoji československé diplomacie. [Dejmek,

Jindřich: Diplomacie Československa, díl I., II. Praha 2012–2013];

Paginae historiae 23/2, 2015, s. 334–339.

K počátkům německo-rakouské roztržky (březen – červen 1933). *Historica Olomucensia* 48, 2015, s. 141–152.

Otřese supervolební rok rakouskou politikou? Demokratický střed [online]. 2015,

27. 5. 2015, roč. 4, č. 2 [cit. 2016-01-08], <http://www.demokratickystred.cz/otrese-supervolebni-rok-rakouskou-politikou/>

Parlament und politische Kultur in der Zeit des Überganges der Republik Österreich von der Demokratie zu einem autoritären Regime.

In: Hohes Haus! 150 Jahre moderner Parlamentarismus in Österreich, Böhmen, der Tschechoslowakei und der Republik Tschechien im mitteleuropäischen Kontext, hg. Franz Adlgasser. Wien 2015, s. 241–257.

Reprezentativní publikace k minulosti rakouské spolkové země Burgenland. [Graf,

Maximilian (hg.): Das Burgenland als internationale Grenzregion im 20. und 21. Jahrhundert. Langenpreising 2012];

Paginae historiae 23/2, 2015, s. 365–366.

Strache si brouší zuby na Vídeň. Demokratický střed [online]. 2015, 22. 9. 2015,

roč. 4, č. 3 [cit. 2016-01-08], <http://www.demokratickystred.cz/strache-si-brousi-zuby-na-viden/>

Svobodní dál plují na vlně úspěchů. Demokratický střed [online]. 2015, 9. 12. 2015,

roč. 4, č. 4 [cit. 2016-01-08], <http://www.demokratickystred.cz/svobodni-dal-pluji-na-vlne-uspechu/>

Tematicky rozmanitá kolektivní monografie k meziválečným dějinám Rakouska.
[Wenninger, Florian a Dreidemy, Lucile (hg.): *Das Dollfuss/Schuschnigg-Regime 1933–1938*. Wien 2013];
Paginae historiae 23/2, 2015, s. 362–364.

ŠIMŮNKOVÁ, Karolína

Zdravotnická zařízení a spisová služba, skartační lhůty a znaky u zdravotnické dokumentace v právních předpisech z oboru zdravotnictví. *Archivní časopis* 65, 2015, s. 69–76.

ŠTĚR, Roman

Svědectví z pekla [Doleček, Jiří: *Popraviště, aneb Zpověď volyňského Čecha*. Praha 2014];
Národní osvobození 22, 2015, č. 22, s. 6.

Volyňské ženy v československých vojenských jednotkách na východní frontě =
Vолынiан czech women in the czechoslovak military units on the eastern front.
Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, Řada společenských věd 29, 2015, č. 2, s. 46–69.

Volyňští Češi v zrcadle archivních dokumentů uložených v Národním archivu =
Vолынiан Czechs in archival documents stored in the National archives.
Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, Řada společenských věd 29, 2015, č. 2, s. 3–12 (spoluautorka Lenka Kločková).

TREPEŠ, Matěj

Projekty disertačních prací. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 359–374 (spoluautoři Tereza Pluskalová, Kateřina Zenklová, Pavel Vaško).

TRNKA, Pavel

Interview.

In: *Události v kultuře*. TV, ČT1, 18. ledna 2015, 2:15

VAŠKO, Pavel

Projekty disertačních prací. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 359–374 (spoluautoři Tereza Pluskalová, Kateřina Zenklová, Matěj Trepěš).

VINDUŠKOVÁ, Anna

Bibliografie českého archivnictví za rok 2009. Výběrová bibliografie z archivnictví, pomocných věd historických a příbuzných oborů [online], sest. Anna Vindušková a Marie Šatochinová. Praha 2015, 19. 5. 2015 [cit. 2016-01-18],
<http://www.nacr.cz/D-knih/bibl-list.aspx>

WAAGE, Vladimír

Urbarium neoconscriptum cum explicatione brevi, čili, Nově sepsaný řád všech trvalých povinností a rent, které plní a odvádějí dědiční poddaní slavného kláštera Broumova ve městě a okolí: [kritická edice]. Praha 2014, 226 s. (spoluautoři Šárka Steinová, Jaroslav Koláčný).

ZENKLOVÁ, Kateřina

„Archival cooperation and community building in the digital age“. Závěrečná mezinárodní konference projektu European Network on Archival Cooperation. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 354–358 (spoluautorka Jitka Křečková).

Projekty disertačních prací. *Paginae historiae* 23/1, 2015, s. 359–374 (spoluautoři Tereza Pluskalová, Pavel Vaško, Matěj Trepěš).